


Christian Briem



Toto je věčný život

**Výklad
Prvního Janova Dopisu**

(Úvod a poslední tři kapitoly knihy)

Obsah

Úvod.....	3
Historické poznámky.....	3
Bludy.....	4
Znaky nového života.....	4
Jak Jan mluví.....	5
Přehled a členění.....	7
Boží svědectví.....	8
Jak Kristus přišel.....	9
Skrze vodu a krev.....	9
Požehnané výsledky Kristovy smrti.....	10
Očištění.....	11
Smíření.....	12
Duch vydává svědectví.....	13
Tři svědkové.....	15
Souhrn.....	16
Boží svědectví o Jeho Synu.....	16
Věřit v Syna.....	17
Textová zvláštnost: > <i>věřit v</i>	18
Nevěřit Bohu.....	19
Bůh dává věčný život.....	21
Život v Synu.....	22
Mít Syna.....	24
Život víry.....	25
Cena psaného Slova.....	26
Smělost v modlitbě.....	28
Prosit podle Jeho vůle.....	30
Bůh „slyší“.....	30
Modlitba za bratra.....	33
Hřích k smrti.....	33
Uzdravení pro bratra.....	36
Summa summarum.....	37
Nová přirozenost – její podstata.....	37
Nová přirozenost – její původ.....	39
Nová přirozenost – její předmět.....	40
Poznat toho Pravého.....	40
Být v tom pravém.....	41
Syn – živá božská Osoba.....	42
Neočekávané varování.....	43

Biblické verše jsou přeložené podle předlohy.

Úvod

Spisy apoštola Jana vždy měly pro Boží děti zvláštní přitažlivost. Na jedné straně jistě proto, že tyto dokumenty se na ně obracejí přímo jako na **Boží rodinu**. Na druhé straně však – a to má asi ještě větší váhu – v nich vidí **Osobu Pána Ježíše** přivedenou bezprostředně před sebe tak, jako v žádné jiné části Nového zákona. Obojí najdeme potvrzeno v Prvním Janově Dopisu, jehož studiu se nyní chceme s Boží pomocí věnovat. Obojí je také uzpůsobeno k tomu, aby nás naplnilo nevýslovným štěstím.

Historické poznámky

Tak jako Dopis Židům se tento Dopis neobrací na nějaké místní shromáždění, a tak jako u onoho není zmíněn žádný autor. Avšak jeho jazykovou a myšlenkovou příbuznost se čtvrtým Evangelium je sotva možné přehlédnout, takže můžeme vycházet z toho, že obě knihy jistě mají téhož lidského autora: Jana. To je ostatně potvrzeno také Polycarpem, jedním z nejstarších církevních otců, jenž ještě znal Jana osobně a jemuž tento Dopis připisuje. V jednom ze svých spisů cituje téměř slovo za slovem třetí verš 4. kapitoly. Také jeho žák, Ireneus, vícekrát uvádí tento Dopis a nazývá Jana jeho pisatelem.

Přitom muselo být Evangelium napsáno **před** Dopisem. Neboť mnohé v Prvním Dopisu by adresátům muselo být nesrozumitelné, kdyby jim ještě Evangelium nebylo známé. Dnes se všeobecně má za to, že První Dopis vznikl kolem roku 90 po Kristu, avšak před Zjevením, jehož vznik je datován do roku 96 po Kristu. Z toho je také vidět, že apoštol Jan byl posledním ještě žijícím apoštolem a že jeho spisy jsou ty nejpozdnější spisy Nového zákona, a tím uzavírají kánon Svatých Písem. Pomyšlení, že apoštol Pavel už okolo dvaceti let dlel u svého Pána v nebi, než nakonec i Jan sáhl k peru, aby napsal své Evangelium a ještě o několik let později i tento Dopis, se nás jistě dotýká a naplňuje nás vážností.

Bludy

Pán nechal Svého služebníka Jana dožít téměř konce prvního křesťanského století, a tím i doby, ve které mladé Shromáždění (Církev) ohrožovala vážná nebezpečí. Už krátce po smrti apoštola Pavla, asi kolem roku 67 po Kristu, vyvstala mezi křesťany – zvláště mezi křesťany v Malé Asii – sekta, která později byla známá jako „gnostikové“. Vůdcové této sekty si osobovali, že mají vyšší známost (řecky: *gnósis*) o Bohu, než prosté Boží děti. Odtud označení „gnostikové“. Ponechávali sice nejprve křesťanství stát jako výchozí bod, jako elementární věc, ale tvrdili, že mezitím obdrželi nové světlo, skrze které jsou uvedení do stavu rozvíjet křesťanství dále. Pro prosté, nevzdělané rybáře prý na začátku bylo zcela dobré, avšak nyní že je zastaralé a musí být přizpůsobeno novým poznatkům.

Zvláště šířili – a to činilo to hnutí pro mladou Boží rodinu tak krajně nebezpečným – nové myšlenky o Ježíšovi. Zde se nemusíme zabývat těmi falešnými představami podrobně. Stačí vědět, že „gnostikové“ netvořili žádnou v sobě uzavřenou, jednotnou skupinu, nýbrž rozvíjeli se ve více směrech. Jedni popírali Ježíšovo pravé lidství, druzí Jeho pravé božství, a opět jiní možnost, že Ježíš může v **jedné** Osobě vlastnit **obě** přirozenosti. Je zahanbující, když musíme poznamenat, že tyto bludy o Ježíšově Osobě se zachovaly v křesťanstvu až dodnes a našly velké rozšíření.

To, že starý apoštol Jan při psaní svého Dopisu má v zorném poli tyto bludaře, které pranýřuje jako „antikristy“ a „falešné proroky“ (1. J. 2,18; 4,1), ozřejmuje jedna věta z druhé kapitoly Dopisu: „*Toto jsem vám psal vzhledem k těm, kteří vás svádějí.*“ (1. J. 2,26) Naplní nás obdivem a hlubokou radostí, když budeme mít příležitost vidět, jakým božským způsobem se pisatel staví proti těmto nebezpečím a bludům.

Znaky nového života

Ale nevěřící vůdcové se nejenom domýšleli, že mají vyšší poznání o Bohu než prostí, neučení věřící, nýbrž také pochybovali, že tito vůbec mají věčný život. To je důvod toho, že apoštol v rozsáhlých částech svého Dopisu podrobně popisuje **znaky nového života**. Chce především upevnit věřící v jistotě věčného života, zároveň ale také

odhalit podvodníky, kteří se sice chlubili vysokým křesťanským vyznáním, ale nepatřili k rodině Božích dětí. A tak říká Božím dětem: „*Toto jsem vám psal, abyste věděli, že máte věčný život, kteří věříte ve jméno Syna Božího.*“ (1. J. 5,13)

Podobný úmysl udává apoštol Jan pro své Evangelium: „*Tato / znamení/ však jsou zapsána, abyste uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice, měli život v jeho jménu.*“ (Jan 20,31) Tím jsou jasné také cíle obou knih: Evangelium bylo napsáno, aby lidé **věřili**, že Ježíš je Kristus, Boží Syn, a aby tímto způsobem obdrželi život. Dopis naproti tomu byl napsán, aby Boží děti, které už uvěřily ve jméno Božího Syna, **věděly**, že mají věčný život.

Když jsme právě mluvili o znacích věčného života, tu i zde je rozdíl mezi Evangeliem a Prvním Dopisem Jana. V Evangeliu je **Kristus sám** dokonalým zjevením věčného života. I Dopis před nás staví Krista jako věčný život, který byl u Otce a nám byl zjeven. Ale zde to je více Kristus, život **v nás**, než život v Kristu, ačkoli vztahy mezi oběma tu ustavičně jsou. Kristus osobně je dokonalým vyjádřením života, který máme. Když tedy chceme vědět, jaký život vlastníme, musíme hledět na Krista; a když v Něm vidíme všechny ty vzácné rysy, pak můžeme šťastně říci: „To je **můj** život.“ Nekonečná milost! Ano, Kristus je náš život, a tento život v nás bude – ať už jakkoli slabě – zjevovat tytéž charakterové rysy, které byly vidět v Něm.

Tento život je základem styku mezi lidmi a Bohem. Výkladu tohoto požehnaného předmětu je v tomto Dopisu vyhrazeno velké místo. Přesto základní myšlenka je tato: „*A toto jest svědectví to, že život věčný dal nám Bůh, a ten život v Synu jeho jest.*“ (1. J. 5,11) **Jakým způsobem** člověk dojde k vlastnictví věčného života, není předmětem Dopisu, nýbrž Evangelia.

Jak Jan mluví

Jan používá krajně **jednoduché řeči**. Vystačí s nejjednoduššími slovy a větami, a přesto jimi vyslovuje ty nejhlubší pravdy. Příkladů toho najdeme v tomto Dopisu dostatek – příkladů, které nás také ihned přivedou k uvědomění si hranic našich schopností chápání.

Pro Jana je typický **abstraktní způsob mluvení**. Představuje podstatu nějaké věci, říká, co ona skutečně je, co je před Bohem. Ve-

dlejší vlivy, které by mohly obraz zkalit, nebere v úvahu. V tom spočívá velké požehnání. Pisatel těchto řádků často děkoval Bohu za to, že Duch Svatý dal pravdu skrze Jana v této abstraktní formě. Tak jsme v stavu, neovlivnění svým selháním a svou nedostatečností, poznávat, co je nějaká pravda sama v sobě, co nějaké požehnání skutečně je. Ten, kdo tento abstraktní způsob nahlížení Prvního Janova Dopisu nepřijme, bude mít velkou potíž Dopisu vůbec rozumět. Napomenutí se mohou a budou z abstraktních výpovědí odvozovat, ale to, co je představeno, není samo napomenutím, nýbrž nezměnitelnou skutečností.

Janova služba se od základu liší od služby apoštola Pavla a od služby druhých pisatelů Dopisů Nového zákona.

Pavel mluví o křesťanském postavení, o nebeských vztazích Božího Shromáždění (Církve), o křesťanské odpovědnosti. Ukazuje Krista více v Jeho *oficiálních* slávách, ukazuje Ho jako předmět věčné Boží rady.

Jakub je použit k tomu, aby nám popsal obraz zvláštního a abnormálního stavu křesťanů uprostřed židovství – stavu, který Bůh – viděno historicky – s trpělivostí snášel až do zničení Jeruzaléma v roce 70.

Petr provádí křesťanské cizince z Izraele jako účastníky nebeského povolání pouští. Vyučuje nás o přítomné Boží vládě vzhledem k Jeho dětem a ke světu.

Juda trvá na svaté energii v zatemňujícím se stavu křesťanstva, které rychle běží k odpadnutí.

Jan má téma, které je vyvýšeno nad všechna ostatní: věčný život v Božím Synu – život, který byl udělen Božím dětem. Rozvíjí božské vztahy Boží rodiny a zvláštní výsady, které jsou vlastní dětem této rodiny. Jan mluví o *osobních* slávách Krista.

Pavel píše *Shromáždění (Církvi)*, Petr obráceným z *Izraele*, Jakub *dvánácti pokolením*, Juda *svatým*, Jan *světu* (Evangelium) a *rodině* Božích dětí (Dopis).

Těchto pět pisatelů Dopisů nám může připomenout pět sloupů, které nesly oponu – obraz Krista – u vchodu do stánku shromáždění (2. M. 26,37).

První Janův Dopis je v mnohém směru hlubší než ostatní inspirované Dopisy Nového zákona. Začíná přímo Kristem a končí Jím.

Přehled a členění

Nalézt pro První Janův Dopis jasné členění bylo vždy pocíťováno jako těžkost. Mnozí vykladači dokonce mínili, že Dopis vůbec nemá logické souvislosti, které by bylo možné rozumně členit. A když se přece pokusili o členění, tu byl výsledek pokaždé jiný. Autorovi ale nejsou známi ani dva vykladači, kteří by nabízeli totéž členění. Všechny předložené přehledy mají jistě něco pro sebe a dokazují alespoň jedno: Dopis vykazuje textovou souvislost, kterou je možné členit podle různých hledisek.

Je pravda, že Dopis skýtá mnoho podrobností a odbočení, jejichž souvislost a důvod není vždy snadné poznat. Pokusy o členění jsou také ztíženy, když nepoznáme, že se ve skutečnosti tu a tam jedná o větší nebo menší vsuvky. Tak například celý oddíl ve 2. kapitole od verše 12 a do verše 27 včetně představuje jednu jedinou myšlenkovou vsuvku. Když ji vypustíme, stane se struktura textu mnohem zřetelnější.

Pro naši práci nám má jakoby „vrchní obal“ posloužit toto rozdělení Dopisu:

Bůh jako *světlo* (kapitoly 1 a 2),

Bůh jako *láska* (kapitola 3 až kapitola 5,5),

Bůh jako *život* (kapitola 5,6 až konec Dopisu).

Když říkám „vrchní obal“, tu tím mám na mysli, že to představuje nejhrubší rastr pro členění Dopisu, že však pod ním leží ještě jiné, jemnější struktury, které bych chtěl ukázat vždy na začátku nového velkého oddílu.

V průběhu úvah a vysvětlení se čtenář tu a tam setká s nadpisem „Textová zvláštnost“. Zde mají být nabízeny pohledy na sílu výrazů a přesnost řeckého textu Nového zákona. Musíme totiž vždy mít na paměti, že jen řecký text byl slovo za slovem Bohem inspirován či vdechnut (1. Kor. 2,13; 2. Tim. 3,16), nikoli jakkoli dobrý překlad. Přirozeně, že i ten je Božím slovem, ale slovní inspirace se vztahuje jen na podkladový text v originálním jazyce. Řečtina je mocný jazyk a svou sílu dokazuje zvláště v používání různých *časů* u sloves, v používání *členu* a v používání *předložek*. Jsou místa, kde řecký text vykazuje v tomto ohledu zajímavé zvláštnosti a osvětluje souvislosti,

kteřé českému čtenáři všeobecně zůstanou skřyté, které ale nezřídka mají význam pro správné porozumění textu. Přáním pisatele je čtenáři je přiblížit. Vysvětlivky představují *vsuvky*, které jsou obecně umístěny v hlavním textu a jsou vyznačeny odsunutím vpravo.

Kéž tedy Pán vloží Svě bohaté požehnání na zaměstnávání se touto vzácnou částí Božího slova! Kéž nás to vede k velebení Toho, jehož lásce, jdoucí až do smrti, vděčíme za vše!

Boží svědectví

1. J. 5,6-12

Nyní přicházíme ke třetímu a poslednímu velkému oddílu našeho Dopisu. Zahrnuje verše 6 až 21 a tím jde až ke konci páté kapitoly.

Na začátku naší práce jsme každému z těch tří hlavních oddílů dali nadpis, abychom tím provedli hrubé rozdělení Dopisu. „**Světlo**“ vyznačuje první oddíl (kap. 1 a 2), „**láska**“ druhý oddíl (kap. 3 a 4). Pro třetí oddíl (kap. 5) je nadřazenou vůdčí myšlenkou „**život**“. Světlo – láska – život, tím je výstižně ohraničen obsah 1. Janova dopisu.

Pro naši práci bylo ovšem toto rozdělení příliš hrubé. Proto jsme je přímo nepoužili, nýbrž položili jsme na text jemnější sítku, abychom nechali jasněji vystoupit členění a struktury jednotlivých oddílů. Také v posledním hlavním oddílu, který je nyní před námi, chceme tak postupovat a rozdělit ho na tři vedlejší oddíly.

Verše 6 až 12 tvoří první pododdíl. Představují nám **Boží svědectví**, které má za obsah Krista a věčný život. Druhý pododdíl (verše 13-17) nám ukazují **život víry** se zvláštním zřetelem k modlitbě. Třetí pododdíl (verše 18-21) nám ukazují ještě několik **jistých skutečností** ohledně věčného života.

Budiž poznamenáno, že první pododdíl, kterému se nyní chceme věnovat, je jedním z nejhlubších v celém 1. Janově dopisu. Zvláště přitom myslíme na první tři verše tohoto oddílu (verše 6-8). Krajně stručná a abstraktní (zásadní) apoštolova řeč v tomto komplexním (vícevrstvě) textu potřebuje vícenásobné vysvětlení, ba přímo je vyžaduje.

Tak vzhlížíme k našemu Pánu a Spasiteli s prosbou, aby osvětil naše porozumění a dal nám Svoji pomoc. Vždyť i dnes je to On, kdo může otevřít nejen „Písma“, nýbrž také „porozumění“ (Lk. 24,32.45).

Jak Kristus přišel

„Tento je to, který přišel skrze vodu a krev, Ježíš Kristus; nejen skrze vodu, nýbrž skrze vodu a skrze krev.“ (1. J. 5,6a,b)

„Tento“ na začátku věty ukazuje zpět na předchozí verš, kde se mluvilo o Ježíšovi jako o Božím Synu. Tam čteme: „... který věří, že Ježíš je **Syn Boží**“. Tím, že před „Syn Boží“ je člen („**ten** Syn Boží“) je s důrazem ukázáno na to, že jde o „Ježíše“: **Ježíš** je **ten** (jednorozený) Boží Syn.

Anebo jinak vyjádřeno: Věčný Boží Syn je jedna a táž osoba jako historický Ježíš – což je pravda, která, jak uvidíme, je z Boží strany bohatě dosvědčena.

Avšak jestliže jsme právě slyšeli o víře v Syna Božího, je nyní probírána otázka: Jakým způsobem přišel? Tato otázka nás může trochu překvapit, avšak uvidíme, že odpověď na tuto otázku má podstatný, ano fundamentální (základní) význam.

Skutečnost, že **přišel**, je sama už velkolepá a hodná zamyšlení. V 1. kapitole ve 2. verši bylo ukázáno, že On byl **zjeven** jako věčný život. V kapitole 4,10 jsme viděli, že byl **poslán** od Boha. A nyní čteme, že On **přišel**. Ano, milovaní, On **k nám** přišel, nejen do poloviny cesty, nýbrž zcela. Přišel, aby nás uvedl do vlastnictví všeho toho, co pro nás má Bůh ve Svém srdci. Přišel k nám tak blízko, že se Jej – vírou – můžeme dotýkat. Vzácná myšlenka!

Skrze vodu a krev

Ale pak je nám ukázán způsob, v němž přišel:

*„Tento je to, který přišel **skrze vodu a krev**, Ježíš Kristus.“ (verš 6a)*

Někteří se domnívají, že „voda“ ukazuje na křest Pána a „krví“ je poukazováno na večeři Páně. Ale to neobstojí. Duch Svatý spíše ukazuje na ono bodnutí kopím, které římský voják zasadil už zemřelému Spasiteli. Jen Jan podává ve svém Evangelii zprávu o otevřeném boku našeho velebení hodného Spasitele a vydává svědectví, že ihned vyšla „*krev a voda*“ (Jan 19,34). A dodává k tomu: „*A ten, který to viděl, o tom vydal svědectví a jeho svědectví je pravdivé; a on ví, že říká, co je pravdivé, abyste také **vy** věřili.*“ (verš 35) Pozoruhodné svědectví o smrti Krista!

„Voda“ a „krev“ v našem textu se tedy vztahují na **smrt** Pána, ne na křest ani na Ježíšovo narození. Proč je pořadí těch dvou věcí v Evangelii jiné než v Dopisu, to se chceme pokusit vysvětlit později. Důležité je nejprve porozumět významu slova „skrze“: „... *přišel **skrze** vodu a krev.*“ Řecká předložka „**diá**“ (=skrze) všeobecně udává **prostředek** nebo **nástroj**, pomocí kterého se něco děje. Ale z toho vycházejíc udává také **charakter**, v němž se nějaká věc děje. A to je význam zde. Tak „**diá**“ udává **charakter**, v němž (k nám) Kristus přišel: *skrze smrt*.

Jestliže Kristus skutečně chtěl k nám přijít, když nás chtěl dosáhnout v naší bídě hříchu, pak nestačilo, že se stal člověkem, ani Jeho svatý život ne. Nikoli, pak musel pro nás vejít do **smrti**. Nic menšího nám zde není ukázáno. Jaká milost, jaké slitování, že „*Tento*“, totiž „*Ježíš Kristus*“, k nám přišel v tomto charakteru, tímto vážným způsobem – ne jako vítězí král v moci a slávě, nýbrž „*skrze vodu a krev*“!

Požehnané výsledky Kristovy smrti

Pokračování věty vypadá na první pohled jen jako potvrzující opakování toho, co už bylo řečeno ve verši 6a, ale ono je zcela jistě více než jen to.

„... *nejen skrze vodu, nýbrž skrze vodu a skrze krev.*“ (verš 6b)

Rozdíl vůči předchozímu spočívá v použití předložek. Sice se i v této části věty vyskytuje třikrát „skrze“, ale v řečtině není použito „**diá**“, nýbrž stále „**en**“ (= v). „**En**“ mluví o **síle**, kterou Kristus podle charakteru verše 6a rozvinul a která vede ke vzácným **výsledkům** pro věřícího. Symboly „voda“ a „krev“ dostávají z tohoto pohledu dále

jdoucí význam. Ačkoli obojí mluví o smrti Krista, vyjadřuje nyní „voda“ myšlenku **očistění**, „krev“ myšlenku **smíření**. Takto jsme zde nyní dostali na druhou významovou rovinu, v níž nám jsou pomoci těch dvou symbolů představeny dva důležité **výsledky** Kristovy smrti.

Později, když půjde o svědectví („*Tři jsou, kteří vydávají svědectví.*“), k tomu přichází ještě třetí významová rovina. Je to jako s křišťálově jasným drahokamem. Láme dopadající sluneční světlo, takže pozorovatel při změněném stanovišti vidí svítit pokaždé jinou barvu. Drahokam je tentýž, jen barvy se mění. Tak jsou i Božím Duchem použité symboly tytéž, ačkoli se jejich význam lehce mění nebo posouvá podle směru pohledu.

Očistění

Prvně jmenovaný výsledek smrti Krista pro nás je očistění. Je to **mravní** očistění, které my jako hříšní lidé potřebujeme. Celé naše snažení bylo hříšné, nečisté, špinavé. Ale nejen náš myšlenkový svět byl nečistý, nýbrž bylo takové i naše konání. Abychom mohli být skutečně šťastní a mít obecenství s Bohem, museli jsme být očistěni od této mravní špíny a Kristova smrt to způsobila pro věřící v Něho. To, že z boku zemřelého Krista vytekla voda, svědčí o této blažené skutečnosti.

Pán Ježíš mluvil Svým učedníkům při příležitosti umývání nohou o „vykoupaní“ a řekl: „*Kdo je vykoupán, nepotřebuje se mýt, vyjma nohy, nýbrž je celý čistý; a vy jste čistí...*“ (Jan 13,10). Toto vykoupání se stalo, když jsme byli „*znovuzrozeni... z vody a z Ducha*“ (Jan 3,3.5). Tento postup nového narození je bezpodmínečně jedinečný, a rovněž tak s tím úzce spojené očistění nebo posvěcení. Ty nemohou být opakovány. „Voda“ je zde často používaný obraz očistění skrze Boží slovo, použité v moci Ducha Svatého. Stejnou myšlenku ohledně vody máme také v Efezským 5: „... *aby ji posvětil, očišťuje ji umytím vodou skrze slovo.*“ (verš 26)

Je to **zásadní** očistění a posvěcení na začátku naší křesťanské cesty. Také v 1. Korintským 6 se mluví o tom, co z toho vyplývá, že ospravedlnění je rozdílné od obou prvních požehnání a je jmenováno teprve na třetím místě: ... *ale byli jste omyti, ale byli jste posvěceni, ale byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše a skrze Ducha našeho Boha.*“ (verš 11)

Apoštol Petr vyjadřuje stejnou pravdu takto: „*A Bůh, znalec srdcí... neučinil rozdíl mezi námi /Židy/ a jimi /národy/, když skrze víru očistil jejich srdce.*“ (Sk 15,8.9). Tento citát jasně ukazuje, že očistění je také věc našich srdcí, to znamená našich myšlenek, pohnutek a náklonností. Když nám Bůh při našem obrácení propůjčil nový, božský život, daroval nám tím také nové pohnutky a nové náklonnosti, které jsme dříve neznali a které nás táhnou k Němu nahoru. Očištění má tedy naprosto pozitivní charakter, cíl směřující vzhůru. Není to jen vzdálení toho, co je nečisté. Co je zde řečeno o očistění, to jsme měli v praktickém směru před sebou už v kapitole 3,3.

Smíření

Když nyní přicházíme ke druhému výsledku Kristovy smrti pro nás, ke **smíření**, tu můžeme říci, že jak **očistění** tak i **smíření** mohou být shrnuty pod myšlenkou **očistění**. Jen očistění, o němž jsme mluvili, je očistění směřující k lidem, smíření je ale očistění směrem k Bohu. Jedno je mravní očistění, druhé je očistění soudem. První očistění jde spolu s posvěcením, smíření s ospravedlněním. V tom spočívá rozdíl.

My jsme v každém případě potřebovali nejen mravní očistění, nýbrž muselo být také učiněno zadost Boží spravedlnosti a svatosti. Když ale jde o očistění naší viny, našich hříchů, pak to není otázka „vody“, nýbrž „krve“.

Už zcela na začátku našeho Dopisu jsme viděli: „*A krev Ježíše Krista, jeho Syna, nás očisťuje od každého hříchu.*“ (kap. 1,7) „*Bez vylití krve není odpuštění vin.*“ (Židům 9,22) A když mělo být naše svědomí očistěno od mrtvých skutků, tu se to mohlo stát jen skrze krev Krista, jenž skrze věčného Ducha sám sebe bez poskvrny obětoval Bohu (Židům 9,14). V doxologii (chvalozpěvu) ve Zjevení 1, ke kterému se tak rádi připojujeme, čteme: „*Tomu, který nás miluje a umyl nás od našich hříchů ve své krvi, ... jemu buď sláva a moc od věčnosti k věčnosti! Amen!*“ (verše 5 a 6)

Jak už bylo poznamenáno, potřebovali jsme obě stránky očistění – posvěcení a smíření. Nesmíme zdůrazňovat jedno na úkor druhého, obě patří k sobě. Je tomu dokonce tak, že když jedno oddělíme od druhého, ztratíme obojí. Z otevřeného boku zemřelého Krista vyšlo obojí – voda a krev.

V křesťanstvu byli vždy takoví, kteří, máme-li mluvit symbolickou řečí našeho biblického textu, se sice zajímají o „vodu“, ale ne o „krev“. Čisté mravní zásady křesťanství je oslovují a z části se pokoušejí podle nich žít. Ale odmítají nutnost smíření skrze Ježíšovu krev. Chtějí mít Jeho život bez Jeho smrti. Aby bylo působeno proti takovým tendencím, je zde do jisté míry propůjčen krvi důraz tím, že je výslovně řečeno: „... **nejen** skrze vodu, **nýbrž** skrze vodu **a** skrze krev.“ Obojí je absolutně nutné a obojí můžeme najít jen ve smrti Krista.

Tím přicházíme k otázce, proč v Evangelii je jmenována nejprve krev a naproti tomu v Janově dopisu nejprve voda. Nuže, v Evangelii máme historickou zprávu o smrti Pána, a tam je pozornost vedena nejprve na krev, protože tu potřebujeme jako první: smíření a odpuštění naší viny. To odpovídá také naší zkušenosti. Když jsme se obrátili k Pánu, šlo především o odpuštění. Otázka našeho mravního očistění a posvěcení se k tomu připojila jako sama od sebe.

Ale v 1. Janově dopisu jsou váhy rozloženy jinak. Zde máme před sebou věčný život, jak se má zjevovat v Božím dítěti. A pro tento věčný život ve věřících je podstatným charakterovým znakem mravní čistota. Avšak v každém případě patří tyto dva výsledky Kristovy smrti, očistění a smíření, k sobě. Jak je to velké, že nám je darováno **obojí!**

Duch vydává svědectví

Šestý verš má ještě nanejvýš pozoruhodné pokračování:

„A Duch to je, jenž vydává svědectví, protože Duch je pravda.“
(verš 6c)

Proč je nyní uvedena osoba Ducha Svatého? Protože dar Ducha představuje **třetí výsledek** smrti Pána. Přebývání Ducha Božího ve věřících zde sice není v popředí – tak tomu bylo v kapitole 3,24 a kapitole 4,13, ale je předpokládáno. Jako pečeť dokonaného vykoupení přišel na zem Duch Svatý, aby přebýval ve věřících a vydával v nich svědectví o Kristu a o Jeho díle. Jen v moci Ducha se můžeme těšit z požehnaných výsledků, které nám přitékají z Kristovy smrti.

V 6. verši máme tedy **tři výsledky** Kristovy smrti pro věřícího: **očistění** (voda) – **smíření** (krev) – **zapečetění** (Duchem). K tomu existuje

zajímavá paralela ve Starém zákoně, ve 2. Mojžíšově 29. Při svěcení Aronových synů ke kněžské službě byla nejprve použita **voda** (verš 4), potom **krev** (verš 20), a nakonec **olej pomazání** (verš 21). Olej je ve Svatém Písmu často obrazem Ducha Svatého. Jsou to tytéž věci – v témž pořadí – jako v 1. J. 5,6.

O tomto „Duchu pravdy“ mluvil už Pán Ježíš před Svou smrtí. Slyšme jen dva citáty: „Ten Správce ale, Duch Svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás naučí všemu a připomene vám vše, co jsem vám řekl.“ (Jan 14,26) „Když ale onen, ten Duch pravdy, přijde, uvede vás do celé pravdy ... On mne oslaví.“ (Jan 16,13.14) Tato slova nám dávají určitý dojem o tom, co to znamená, že Duch „vydává svědectví“.

Z tohoto zorného úhlu je zde tedy viděn Duch Svatý. Skutečně to jsou tři, kteří svědčí, jak se dozvíme ze dvou následujících veršů 7 a 8, vedle **Ducha voda** a **krev**. V 6. verši je ovšem řečeno jen o **Duchu**, že vydává svědectví. V tomto směru tu stojí nejprve sám – jako Osoba v Božství. A jako důvod pro to, že Duch vydává svědectví, je řečeno: „... protože *Duch je pravda*.“

To v sobě zahrnuje, že svědectví Ducha Svatého, které vydává o Kristu a o Jeho dílu, je absolutně pravdivé. A za jak šťastné se můžeme považovat, že vlastněme takové božské svědectví, svědectví, které se opírá o inspirovaná Svatá Písma!

Avšak to, co je řečeno na konci 6. verše, jde dál: Duch sám **je pravda**. Bůh Otec není nikdy nazván „pravdou“, protože Bůh jako takový není Božím zjevením. Ale **Pán Ježíš** se sám nazývá „pravdou“ (Jan 14,6) a o **Božím slovu** říká: „*Slovo tvé je pravda*.“ (Jan 17,17) A zde je to nyní Duch, jenž je pravda. Jak můžeme tyto tři výroky přivést navzájem do souladu?

Pán Ježíš je pravda v objektivním smyslu, to znamená, že On je vlastní **předmět**, ústřední bod pravdy, ke kterému všechno směřuje. Boží slovo je **nástroj**, který Bůh používá ke zjevení pravdy. Duch Svatý nakonec je pravda jako **vnitřní síla** ve věřících – síla, která jim umožňuje chápat Krista a těšit se z Něho. Nevybavil nás tedy Bůh optimálním způsobem vším, co potřebujeme, abychom byli plně šťastní a abychom zůstali uchráněni před vším falešným?

Tři svědkové

Až dosud bylo jako o jediném řečeno o Duchu Svatém, že **vydává svědectví**. Nyní k tomu přistupují další svědkové:

„Neboť tři jsou, kteří vydávají svědectví: Duch a voda a krev, a ti tři jsou zajedno.“ (verše 7 a 8)

Jsou **tři** svědkové, ale jen **jedno** svědectví, které vydávají. Ve skutečnosti to je svědectví Ducha, je to Jeho přítomnost v nás, která nás činí schopnými oceňovat „vodu“ a „krev“. „Voda“ a „krev“ jsou jen symbolicky nazýváni „svědky“, stávají se jako osobami. Ale Duch Svatý je opravdu Osoba v Božství a Jeho zvláštní funkcí je vydávat na zemi svědectví. „Voda“ a „krev“ jsou více tiší svědkové, ale všichni tři jsou ve svém svědectví **zajedno**. Výraz znamená: Jsou ve svém svědectví „obrácení k jedné věci“. Je tím míněno více než jen souhlasnost.

Můžeme jistě říci, že Duch jako jediný aktivní svědek používá „vodu“ a „krev“ jako nástroje. Těm dvěma symbolům je pod zorným úhlem svědectví nebo osvědčování přiřazen trochu jiný význam. O něco výše jsme slyšeli o třetí významové úrovni. „Krev“ ukazuje na **smrt Krista** jako na základ pro každé požehnání, zvláště požehnání věčného života, zatím co „voda“ je už známý obraz **Božího slova**. Tento význam „vody“ jsme viděli už ve spojení s novým narozením (Jan 3,5) a s mravním očišťováním (Ef. 5,26). Takto můžeme ve „vodě“ spatřovat jak **prostředek** nebo **nástroj**, který Bůh používá, tak také tím dosažený **výsledek**.

Toto jsou tedy **nositelé Božího svědectví**: Duch a „voda“ a „krev“. Nápadné a zpočátku trochu matoucí je, že apoštol až dosud neřekl nic o obsahu svědectví. To však činí v dalších verších. Verše 9 a 10, které myšlenkově tvoří malou vsuvku, nám ukazují **předmět** Božího svědectví: Jeho Syna. Teprve verše 11 a 12 před nás pak přivádějí vlastní **obsah** svědectví: že Bůh nám dal věčný život a že tento život je v Jeho Synu. Abychom tedy správně mohli pochopit sled myšlenek, musíme spojit konec osmého verše přímo se začátkem jedenáctého verše.

Souhrn

Čtenář jistě uvítá krátký souhrn toho, co jsme v těch obsažných verších 6-8 měli před sebou, dříve než se potom obrátíme k významné vsuvce. Viděli jsme, že se význam použitých symbolů (voda a krev) lehce posunuje podle textové souvislosti a způsobu pohledu, takže vznikají tři významové roviny. Dále budou schematickou formou ještě jednou krátce vyznačeny souvislosti.

Rovina 1 (verš 6a): „Voda“ + „krev“ jako **charakter** příchodu Krista → **smrt**.

Rovina 2 (verš 6b): „Voda“ + „krev“ + Duch Svatý jako **výsledek** smrti Krista za nás → očištění (**posvěcení** a **ospravedlnění**) a **zapečetění**.

Rovina 3 (verše 7 a 8): Duch Svatý + „voda“ + „krev“ jako **nástroje** a Boží **svědkové** k použití na nás → **Duch Svatý** používá **Boží slovo** a **Kristovu smrt**.

Boží svědectví o Jeho Synu

„Jestliže přijímáme svědectví lidí – Boží svědectví je větší; neboť toto je to Boží svědectví, které vysvědčil o svém Synu.“ (verš 9)

Svědectví věrohodných lidí přijímáme bez váhání, a to nejen v podřadných věcech, nýbrž i ve věcech zcela důležitých. Na tom například spočívá celý systém jednání ve světě. Všeobecně jsme si sotva vědomí toho, jak velmi v každodenním životě vycházíme z věrohodnosti lidí, s nimiž přicházíme do styku. Slovo „Jestliže“ na začátku tedy nevyjadřuje žádnou pochybnost – je to, gramaticky viděno, „jestliže“ **splněné** podmínky. Představená věc je tedy přijímána jako **daná**, takže můžeme přeložit: **„Jestliže už přijímáme svědectví lidí...“** Ano, to děláme.

Avšak Boží svědectví je nekonečně větší než svědectví lidí, a to nejméně ze dvou důvodů:

- Je to **Jeho vlastní svědectví**, které vysvědčil On sám, a tím je absolutně pravdivé. Když už přijímáme svědectví bloudících lidí jako pravé, neměli bychom pak přijmout svědectví toho velkého, všemohoucího Boha – svědectví Toho, „*který nemůže lhát*“ (Titovi 1,2 – přel.)?

- Boží svědectví nemá za předmět nějakou nepatrnou věc, jako tomu je většinou u nás lidí. Ne, zde jde o největší a nejvznešenější předmět, na který můžeme myslet: o Osobu **Jeho Syna**.

To, co Duch a „voda“ a „krev“ říkají, je Boží vlastní svědectví. On sám nám dal tyto tři svědky a skrze ně k nám mluví, mluví k nám o **Svém Synu**. V těchto dnech nevěry má velký význam to, když nám Bůh dává svědectví, je to o **Jeho Synu**. Pán Ježíš je **Boží Syn**. To nám právě náš Dopis zopakoval a tak jasně o tom vydal svědectví. Už další verš na to znovu klade důraz.

Když je řečeno: „*Neboť toto je Boží svědectví, které vysvědčil o svém Synu,*“ tu to zdůrazňuje obě skutečnosti, které jsme právě měli před sebou: že to je **Boží** svědectví a že má za předmět **Jeho Syna**. Ale pak je pozoruhodný tvar perfekta u výrazu „*vysvědčil*“. Vyjadřuje dokonanou a ve svém účinku trvající skutečnost: Dosvědčení skrze Boha sahá až do přítomnosti. Toto svědectví, jednou vydané, platí dnes a na věčnost.

Když byl Syn na zemi, vydával svědectví o **Bohu**. Dnes, když je zde Boží Duch, vydává Bůh svědectví o **Synu** – o Tom, jehož sláva je v křesťanstvu častokrát popírána, ano, podkopávána. Duchové se skutečně rozdělují a blaho a „běda“ lidí se rozhoduje ne na Otci, nýbrž na Synu. Viděli jsme to v kapitole 2: „*Každý, kdo popírá Syna, nemá ani Otce; kdo vyznává Syna, má také Otce.*“ (verš 23) I ve verších 11 a 12 naší kapitoly se znovu setkáváme s touto vážnou myšlenkou.

Věřit v Syna

Přijali všichni čtenáři těchto řádků vírou Boží svědectví? Jestliže ano, pak se mohou těšit z výsady, o které se nyní mluví v první části desátého verše:

„*Kdo věří v Syna Božího, má svědectví v sobě samém.*“ (verš 10a)

Tento verš navazuje na 5. verš, avšak podstatně ho rozšiřuje. Tam víra, že Ježíš je Boží Syn, byla předpokladem pro přemáhání světa. Nyní ale jde o Boží svědectví o Jeho Synu a o vše rozhodující otázku, zda je člověk přijme.

Textová zvláštnost: → *věřit v*

Poprvé v tomto Dopisu je zde použito sloveso „věřit“ ve spojení s předložkou (v řečtině) „**eis**“: věřit **v**. Když máme před sebou tuto konstrukci, pak vyjadřuje dvojí myšlenku: na jedné straně **směr**, ve kterém působí víra, ve kterém se pohybuje mysl; a na druhé straně **předmět**, bod odpočinku, na němž víra spočívá. Tak Pán Ježíš jednou řekl Svým učedníkům: „*Věříte **v** Boha, i **ve** mne věřte!*“ (Jan 14,1) Jejich víra spočívala na Bohu, Bůh byl předmětem jejich víry. Když nyní jejich Spasitel od nich odcházel, měla se jejich víra pohybovat také ve směru k Pánu, měla Jej učinit předmětem a bodem odpočinku pro srdce. Toto použití slova „věřit“ nalézáme jen v Evangeliu podle Jana asi čtyřicetkrát, například v kapitolách 6,47; 7,38; 12,44. V našem Dopisu se setkáváme s obratem „věřit v“ kromě druhé poloviny našeho verše ještě jednou v kapitole 5,13.

„Věřit“ se 3. pádem naproti tomu prostě znamená **někomu** věřit; znamená věřit tomu, co někdo říká. Tak musel Pán Židům vytknout: „*Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte **mi**. Pakli činím, byste pak **mně** nevěřili, **skutkům** věřte.*“ (Jan 10,37.38) Ve Skutcích apoštolů jednou čteme, že Samařští „*uvěřili **Filipovi***“, když jim zvěstoval evangelium (kap. 8,12). Toto použití slova „věřit“ se třetím pádem se vyskytuje v našem Dopisu v kapitole 3,23: „*abychom věřili **jménu** Syna jeho Ježíše Krista*“, jak to je doslovně napsáno. O tom jsme mluvili už dříve. Avšak i další věta v našem 10. verši v 5. kapitole pro to skýtá další příklad: „*Kdo **Bohu** nevěří...*“, to znamená, kdo nevěří tomu, co Bůh řekl.

Věnovat víru Božím **slovům** je **jedna** věc. **Jiná** věc, která jde dále, je mít za předmět víry **Osobu** Boha a věřit **v** Něho. To je ukázáno už v tom, že bych docela dobře mohl někomu říci: „Věř mi!“, ale nikdy bych ho nemohl vyzvat, aby věřil **ve** mne. Věřit **v** nějakou osobu nebo věc předpokládá, že tato je vysoko nad námi.

Kvůli úplnosti budiž ještě poukázáno na to, že „věřit“ v Novém zákoně se vyskytuje také ještě ve spojení s předložkou „**epí**“ (= na). Pak stojí v popředí **základ** víry nebo důvěry. Tak je ve Skutcích 9 řečeno: „*I rozhlášeno jest to po všem Joppen, a*

uvěřili mnozí **v** /na/ **Pána**.“ (verš 42) Doslova: Uvěřili **na základě Pána**. To je krásná myšlenka.

Tím se dostáváme zpět k našemu textu.

Když se poprvé v tomto Dopisu mluvilo o **víře** (kap. 3,23), viděli jsme už trochu z Božího svědectví, které vysvědčil o Svém Synu. Slávy a výtečnosti Svého Syna Bůh uložil a zjevil ve Svém svatém Slově, takže jsou přístupné lidem.

Kdo nyní přijímá Boží svědectví a věří v Jeho Syna jako Božího Syna, ten má nejen svědectví vně sebe – jako jsou Svata Pisma – jakkoli to je a zůstává důležité –, nýbrž má je také v sobě samém. Neboť Bůh uděluje věřícímu věčný život. Je to Kristus sám – Kristus skrze Ducha v nás.

„Svědectví“ zde není Duch Svatý. Spíše tím je popsáno, co to svědectví v sobě samém je, svědectví v objektivním smyslu. Je to **předmět** svědectví, který zde je míněn – Kristus. Takto ještě lépe rozumíme, že Boží svědectví je větší než svědectví lidí. Máme věc samu. Jedním slovem: Máme Krista, věčný život. Je to nezměrné požehnání, které vlastníme už dnes a které je podílem všech těch, kteří věří v Božího Syna.

Nevěřit Bohu

„Kdo nevěří Bohu, učinil ho lhářem, poněvadž neuvěřil svědectví, které Bůh vysvědčil o svém Synu.“ (verš 10b)

Jan tuto myšlenku zdůrazňuje, prohlubuje. Přitom je udivující, jak Duch Svatý, který skrze něho mluví, velmi často opakuje různé výrazy. V těch málo verších 9-12 se o „Bohu“ mluví sedmkrát, o Jeho „Synu“ šestkrát. Výraz „svědectví“ s odpovídajícím slovesem „svědčit“ je opakován neméně než osmkrát. Podobné seskupení jsme měli už ve druhé kapitole. Ve verších 3-8 bylo často zmiňováno slovo „přikázání“ a ve verších 24-28 sloveso „zůstávat“. Podobná seskupení určitých výrazů mají jistě sloužit k tomu, aby myšlenkám s tím spojeným byl propůjčen už čistě vnější důraz.

Zde je nyní nevěřící vážným způsobem postaven proti věřícímu. Zatím co věřící křesťan „*věří v Syna Božího*“, nevěřící člověk nevěří Božím slovům, „*nevěří Bohu*“. Že tím činí Boha lhářem (anebo doslovně:

učinil), je potom odůvodněno slovy: „*poněvadž neuvěřil svědectví, které Bůh vysvědčil o svém Synu.*“

Třikrát za sebou se v těchto dvou verších setkáváme s tvarem perfekta: „*Kdo Bohu nevěří,*

- ***učinil** ho lhářem,*
- *poněvadž **neuvěřil** svědectví,*
- *které Bůh **vysvědčil** o Svém Synu.*“

O významu posledního výroku jsme mluvili už ve spojení s 9. veršem: Tvar perfekta vyjadřuje **trvalý** účinek Božího svědectví. Tomu není těžké porozumět.

O něco těžším se jeví vysvětlení dvou prvních výroků, týkajících se nevěřícího. Zjevně má být ukázáno, že nevěřící toto **učinil**, a sice v onom okamžiku, když Bůh postavil Své svědectví před jeho srdce. Už od tohoto momentu nevěřící odmítl věnovat víru Bohu a Jeho svědectví o Jeho Synu. A to hrozné je, že je stále ještě v tomto stavu (to vyjadřuje rovněž tvar perfekta) a – musíme k tomu připojit – zůstane v něm, když se přece ještě neotevře působení milosti.

Znamená to činit Boha lhářem, když Mu člověk odmítne v nějaké záležitosti věřit. Neviděli jsme to už zcela na začátku našeho Dopisu? Tam bylo konstatováno: „*Jestliže řekneme, že jsme nezhřešili, tedy **jej činíme lhářem.***“ (kap. 1,10) Ale toto představuje vůbec nejhorší případ, kdy činíme Boha lhářem, když zavrhuje Boží svědectví o Jeho Synu.

Mysleme na to, jak daleko to jde: Stvoření, narozené z prachu, činí lhářem Všemohoucího, Toho nade všechno vyvýšeného Boha, který nemůže lhát! Je to nehorázný, hrozný hřích. Každý, kdo se jím proviní, se za to bude muset zodpovídat před nejvyšším Soudcem. Mnoho křesťanských lidí se považuje za ctihodné lidi, a v určitém smyslu jimi také mohou být. Ale Bůh se jich také jednou zeptá, co udělali s Jeho svědectvím o Jeho Synu. To bude rozhodující pro jejich blaho nebo „běda“ ve věčnosti.

Anebo by si někdo měl skutečně myslet, že může Boha, tu nejvyšší Autoritu, činit **lhářem** bez potrestání?

Bůh dává věčný život

Poté co jsme poznali **tři nositele Božího svědectví** – Ducha, vodu a krev (verše 7 a 8), dovídáme se nyní, co tvoří vlastní **obsah** jejich svědectví. Toto svědectví je dvojí:

„A toto jest svědectví to, že život věčný dal nám Bůh, a ten život v Synu jeho jest.“ (verš 11)

Řekli jsme, že abychom správně pochopili myšlenkový sled, musíme konec osmého verše spojit přímo s jedenáctým veršem. Jedenáctý verš je skutečně obsahovým pokračováním osmého verše. Přesto nemůžeme Boží svědectví o Jeho Synu, které jsme měli před sebou ve verších mezi tím, oddělovat od svědectví v 11. verši. To je zvláště zřejmé, když přijdeme k jeho druhé stránce. Vpravdě je každé požehnání, které nám je darováno, v nerozlučném spojení se Synem, naším Pánem a Spasitelem Ježíšem Kristem. Jen skrze Něho k nám vše přichází. To musí být zdůrazněno, aby bylo jasné, že vsuvka (verše 9 a 10) není tak zcela bez vztahu k následujícimu, jak bychom se mohli snad domnívat.

Nejprve jsme tedy ujištěni, „že Bůh nám dal věčný život“. To v tomto Dopisu ještě v této plnosti a jasnosti nebylo řečeno. Sice tu od začátku byly poukazy na toto velké požehnání. Ale tento výrok nyní jasně ukazuje, že Jan právě došel k vrcholu svého Dopisu. Je to, jako by si otázku **udělení** života nechal až téměř na závěr.

Na začátku Dopisu se dovídáme, že „život byl zjeven“, to jest, aby nás dosáhl (kap. 1,2). Později je ukázáno, jakou cestou se Boží láska dala, aby nás přivedla k vlastnictví života: Bůh poslal Svého jednorozeného Syna na svět, abychom my **skrze Něho**, Syna, **žili** (kap. 4,9). Všimněme si tohoto „skrze Něho“ v tomto verši: Žijeme „skrze Něho“. V této souvislosti můžeme také poukázat na četná místa v našem Dopisu, v nichž se mluví o takových, kteří jsou „z Boha narození“ (kap. 2,29; 3,9; 4,7; 5,1.18). Tímto novým narozením přece získáváme věčný život – přirozeně, že ne bez víry ve jméno Božího Syna (kap. 5,13; Jan 1,12.13).

Nyní ale je přímo řečeno, „že Bůh nám dal věčný život“. Obdivuhodné požehnání, kterého si nemůžeme dost vysoko cenit! Privlastňovací přídavné jméno „věčný“ ve spojení slov „život věčný“, které stojí za podstatným jménem život, dostává tímto postavením nejen určitý

důraz, nýbrž je postaveno také do **protikladu** k jinému v úvahu přicházejícímu přivlastňovacímu přídavnému jménu: Jedná se o **život**, ale ne o pozemský nebo časný, nýbrž o **věčný** život.

Nikde ve Svatém Písmu nečteme, že **andělé** mají věčný život. Mají věčnou existenci, jistě. Ale věčný život není věčná existence – je to Boží přirozenost. Tím to také není nějaká věc, která by byla podrobena růstu. Bůh jej **dává** věřícím. A ten, kdo věří v Syna a Otce, který Ho poslal, věčný život **má** (Jan 5,24).

Nemůžeme Bohu dostatečně děkovat za tento nezměřitelný dar Jeho milosti. Věčný život je duchovní život, který nás přivádí do bezprostřední blízkosti k Bohu. Je to skutečný život, který máme – život, který nás spojuje se Synem a který jsme předtím neměli. V síle tohoto života můžeme mít obecenství s Otcem a s Jeho Synem (kap. 1,3). Tento život nás uvádí do stavu, že můžeme poznat Osoby Božství a z nich se radovat (Jan 17,3). Právem zpíváme a říkáme: „Ach, čím by byla bez tebe i všechna slast nebe?“ – vždyť náš Pán Ježíš Kristus je pravý střed všeho. Ale můžeme se také ptát: „Co by bylo nebe bez vlastnictví věčného života?“ Krev Božího Beránka nám **dává právo** na nebe a světlo Boží přítomnosti. Ale je to věčný život, který nás činí **vhodnými** pro nebe (Kol. 1,12). Bohu buď věčný dík – On nám obojí dal!

Život v Synu

To, že věčný život není možné ztratit, potvrzuje druhá polovina verše, kde je připojeno:

„...a ten život v Synu jeho jest.“ (verš 11b)

To je druhá část svědectví: že život je – ne v **nás**, nýbrž – v **Jeho Synu**. Není proto naši věci ho ochraňovat.

Ačkoli máme věčný život, tu přece není vlastně v nás. Má spíše své sídlo v Božím Synu, který o sobě mohl dosvědčit: „*Neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život v samém sobě.*“ (Jan 5,26) To nemůže být nikdy řečeno o nás věřících. Ale my máme život **v Něm**. Cožpak nám nezanechal ta obšťastňující slova, která řekl v té horní síni krátce před Svou smrtí: „*Protože já žiji, i vy budete žít*“ (Jan 14,19 - přel.)? Když Pán řekl tato slova, viděl se už na druhé straně smrti, ve vzkříšení. A nejen to, nýbrž v tomto novém postavení

spojil se sebou také Svě uředníky: Oni budou mít tentýž život, budou Jeho v sobě mít jako život.

Apoštol Pavel vyjadřuje tutěž pravdu v Dopisu Koloským takto: „*Nebo zemřeli jste, a život váš skryt jest s Kristem v Bohu. Když se pak ukáže Kristus, život náš, tehdy i **vy** ukážete se s ním ve slávě.*“ (Kol 3,3.4) Kristus je náš život a náš život je s Ním skryt v Bohu. Jaká útěcha a jaká bezpečnost v tom spočívá! Jen kdyby mohl být odstraněn Kristův život, mohl by být odstraněn také náš život, neboť Kristus po Boží pravici je náš život. Jestliže smrt už nad Ním nemůže panovat (Řím 6,9), tedy nemůže ani nad námi.

Takto se učíme, jak nekonečná milost spočívá v tom, že sídlo tohoto života není v nás, nýbrž v Kristu. Zdroj našeho starého života byl v Adamovi. Ten mohl být satanem dotčen. Avšak zdroj věčného života je „*v jeho Synu*“, v Kristu. Tím je bezpečně ochráněn, neboť On je po Boží pravici.

Tyto myšlenky může trochu vysvětlit prostý obraz. Přirozený život protéká celým mým tělem, i mým prstem. Ale sídlo mého přirozeného života není v mém prstu. Když prst je – třeba nějakou nehodou – oddělen, tu přece v mém těle zůstane život. Přesto byl můj prst stejně tak živý jako mé zbylé tělo, ale není sídlem života.

Tak tomu je také s věčným životem: Má své sídlo ne v prvním Adamovi, ani v nás věřících, nýbrž jen v Pánu Ježíši. Od Něho, oslaveného, teče život ustavičně, okamžik za okamžikem, do nás a z nás. To se děje v síle Duchu, jak to Pán řekl: „*Kdo věří ve mne, jakož dí písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé.*“ (Jan 7,38) Tou mírou, jak dáváme Duchu Svatému místo, tak tomu bude v našem praktickém životě. Silný vítr může hořící proud plynu téměř uhasit, téměř sfouknout. Ale plyn teče dále. A když vítr přestane, plamen opět jasně hoří.

Nyní jsme měli v 11. verši před sebou svědectví těch tří svědků s jeho dvěma stránkami: že Bůh dal věčný život a že tento život je v Jeho Synu. Ale než 12. veršem přijdeme k závěru tohoto oddílu, ještě jednou si připomeneme, že jeden z těch tří svědků je „krev“. K nám přichází život skutečně jen skrze smrt, smrt Pána.

„Dobrotivý Pane, co jsi musel vytrpět, abychom my mohli obdržet tato nekonečná požehnání!“

Mít Syna

*„Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, život nemá.“
(verš 12)*

Toto konstatování souvisí bezprostředně s předcházejícím veršem, který nám ukázal obsah Božího svědectví v jeho obou stránkách. Bůh nám dal věčný život, ale tento život má své sídlo v Jeho Synu. Avšak nyní jde pisatel ještě o krok dále. Kristus je nejen ústřední sídlo života, nýbrž tento život je také od Syna **neoddělitelný**. Nemůžeme mít život, aniž bychom měli Syna.

Nuže, tato tak jednoduše znějící formulace „Kdo má Syna“ je všechno jiné než jednoduchá, a toto s ní spojené požehnání bezpodmínečně přesahuje všechnu naši schopnost chápání. Je to paralela ke kapitole 2,23, kde bylo řečeno podobně: že každý, kdo zapírá Syna, nemá ani Otce; že ale ten, kdo vyznává Syna, **má také Otce**. Zde má život jenom ten, kdo má **Syna**; kdo nemá Božího Syna, nemá ani život. Když vezmeme dohromady obě pozitivní konstatování z těch dvou veršů z 2. a 5. kapitoly, vznikne obraz velké krásy a nezměrného dosahu. Kdo věří v Syna a vyznává Ho,

- má věčný **život**,
- má **Otce**,
- má **Syna**.

Co tyto tři výpovědi v sobě zahrnují, nedokážeme pochopit. Když už vlastnictví věčného života je tak předivné a nakonec nevysvětlitelné, co máme říci teprve k tomu, že „**máme**“ Otce a Syna? Musíme sice čekat na den věčnosti, abychom mohli lépe porozumět rozsahu těchto výsad. Ale chceme za to být Bohu vděční už dnes!

Ale pak je tu ještě případ těch, kteří Otce a Syna popírají, kteří proto „**nemají** Syna Božího“. V první řadě se jedná o ty antikristy a duchovní svůdce, o nichž Jan už mluvil předtím (kapitola 2) a které má stále v zorném poli. Protože popírají Syna, nemají ani Syna ani život, který je v Synu. Je to poslední, otřesná výpověď – nejen o samotných svůdcích, nýbrž i o všech těch, kteří jdou za nimi – o všech nevěřících. Kontrast mezi jednou a druhou rodinou by nemohl být větší.

Tento protiklad je zesílen ještě dvěma zvláštnostmi v řeckém znění 12. verše.

V první části verše se mluví jen o „Synu“ („*Kdo má **Syna**...*“) ve druhé části však o „Božím Synu“ („*Kdo nemá **Syna Božího**...*“). První, přisvědčující, platí o věřících. Ti vědí, kdo „Syn“ je, a jakoby jim to nemusí být připomínáno. Druhé, negující, platí o všech nevěřících. V jejich případě je použit plný titul „Boží Syn“. Jim musí být dáno na vědomí, kdo je Ten, jehož v nevěře odmítají: Boží Syn.

A pak tu jsou v obou částech verše různé důrazy vzhledem k vlastnictví života. V první části verše je zdůrazněn výraz „život“. Stojí zcela na konci první části věty: „... **má život**“. Ve druhé části verše je důraz na slovu „**má**“. Tato část věty končí takto: „... života **nemá**.“

Věřící vlastní **život**, ten je zahrnut ve vlastnictví Syna. Ale kdo nemá Božího Syna, **nemá** život. Ne, **nemá** ho! Obě konstatování, rozdílná ve zdůraznění, úžasným způsobem shrnují vše, co apoštol ve svém Dopisu chtěl říci k rozdílu mezi věřícími a nevěřícími, pravými a nepravými vyznavači, mezi Božími dětmi a dětmi ďábla.

Na jedné straně život, věčný život. Na druhé straně prázdnota, absolutní prázdnota – ani Otec, ani Syn, ani věčný život!

Slova v Janu 3,36 ukazují na tentýž otřesný protiklad:

- „*Kdo věří v Syna, **má život věčný***;
- *ale kdo jest nevěřící Synu, **neuzří života, ale hněv Boží zůstává na něm***.“

Je to, jak jsme si to v průběhu naší práce už vícekrát připomněli, rozdíl mezi nebem a peklem.

Život víry

1. J. 5, 13-17

Veršem 12 páté kapitoly skončilo vlastní naučení Dopisu. Apoštol dosáhl vrcholu svého Dopisu, a přitom mluvil o dvou velkých předmětech:

- o udělení věčného života a
- o Kristu, Božím Synu, jako o ústředním sídle tohoto života.

Zjevně bylo a je snahou Ducha Svatého, postavit Krista jako předmět před naše srdce, abychom se z Něho mohli radovat jako z věčného života. Proto také to soustředění nejvyšších pravd v předchozích verších.

To, co nyní před nás přichází v předposledním oddílu Dopisu (verše 13-17), nese jiný charakter. Je to více **praktické** slovo pro ty, kterým je tak bohatě požehnáno. Jako ti, kteří vlastní věčný život, mají být vedeni k tomu, aby v různých poměrech života důvěřovali Bohu a se smělostí před Ním rozprostírali své prosby v modlitbě a přímluvné prosbě.

Cena psaného Slova

Apoštol však nejprve poukazuje na vlastní **úmysl** svého Dopisu:

„Toto jsem vám psal, abyste věděli, že máte věčný život, kteří věříte ve jméno Syna Božího.“ (1. J. 5,13)

Výraz: „Toto jsem vám **psal**“ se v přesně stejné formě, i když v jiném spojení, vyskytuje už v kapitole 2,26. V obou případech se z gramatického pohledu jedná o takzvaný **dopisový aorist** – tvar minulého času, ve kterém se pisatel odvolává na napomenutí nebo povzbuzení adresáta v psaném dopisu, který se právě chystá zakončit. Přitom se, viděno časově, staví na stanovisko příjemce svého dopisu a říká: „Psal jsem vám.“ S tímto druhem odvolání se často setkáváme ve světských dopisech řecké literatury oněch dnů.

V protikladu ke 2. kapitole se „Toto“ vztahuje **nejen** na začátek věty, nýbrž na celý Dopis. A co je **úmyslem**, proč apoštol napsal Božím dětem tento Dopis? Aby jim vydal svědectví o tom, že **mají** věčný život? Ne, aby **věděli**, že jej mají.

Zde je viditelný rozdíl vůči Evangelium téhož pisatele. Evangelium bylo napsáno, aby čtenáři **věřili**, „že Ježíš je Kristus, Syn Boží“, a připouje k tomu: „a abyste **věřice**, život věčný měli ve jménu jeho.“ (Jan 20,31) Skrze Evangelium tedy měla být **vyvolána** víra – se všemi požehnanými následky, které z ní vyrůstají. Úmyslem Dopisu naproti tomu je, aby **věděli**, že mají věčný život. Byl napsán, aby **upevnil** už existující víru. I to je potřebné.

V době před Pánem Ježíšem bylo pravidlem, že věřící sice měli život z Boha, ale nevěděli to. Toto požehnání ještě nebylo zjeveno. Avšak i dnes se nezřídka stává, že ti, kteří mají věčný život v Synu, nejsou poučeni o plné velikosti svého požehnání. Ale Bohu na tom záleží, aby všem Svým dětem daroval nejen vnější **známost** (řecky *ginósko* = poznávat), nýbrž vědomé vnitřní **vědění** (řecky *oída* = vědět) - (viz k 1. J. 2,3 pod „textovou zvláštností → *znát* – *vědět*“). Sloveso „*oída*“ se v Janových spisech vyskytuje přesně 100 krát, v tomto Dopisu 14 krát.

Vědomé vnitřní vědění o vlastnictví věčného života vyvolává **radost** (kap. 1,4). Je to radost z obecenství s Otcem a s Jeho Synem a s Božími dětmi.

Přesto není toto vědění prostě výsledkem nějakých citů, které v nás víra působí. Je to **Boží slovo**, jak zde vidíme, které jediné je směrodatné, aby nám toto vědění zprostředkovalo a v nás je upevnilo. Apoštol **píše**, abychom to **věděli**. „*Toto psal jsem vám, abyste věděli...*“

Mít psané Slovo má pro nás nejvyšší cenu. V určitém vztahu nemůže být ničím nahrazeno, ani vlastnictvím Ducha Svatého. Duch Svatý spíše **používá** Boží slovo – viděli jsme to při uvažování o třech svědčích ve verších 7-11 – a propůjčuje tím duši jistotu, bezpečí a důvěru. Přítomnost Ducha Božího nás tedy nečiní nezávislými na psaném Slově, které sám dal. Zcela naopak.

Je to slovo Boží milosti, které může vzdělávat (Sk. 20,32). A všechno, co nese charakter „Písma“, je „*od Boha vdechnuté a užitečné k učení, k přesvědčování, k napravování, k vyučování ve spravedlnosti*“ (2. Tim. 3,16). Petr ve svém Druhém dopisu připomíná, že „*svatí lidé Boží mluvili, puzeni jsou Duchem Svatým*“ (2. Pt. 1,21).

Mohli bychom Bohu někdy dost poděkovat za to, že Své nevyzpytatelné myšlenky dal písemně uložit skrze Své apoštoly a proroky? Je to vskutku něco vzácného, že my zde u konce našeho Dopisu přicházíme k této formulaci posledního z apoštolů: „*Toto jsem vám psal, abyste věděli...*“

Když říká „*vám*“ a „*abyste /vy/ věděli*“ – a také v dovětku: „*kteří vy věříte ve jméno Syna Božího*“ – tu to jasně ukazuje, že mluví o **Božích dětech** a k nim. Je proto naprosto chybné omezovat výsadu mít věčný život jen na několik málo privilegovaných nebo zvláště duchovních členů Boží rodiny. Spíše se zde učíme, že to náleží všem těm,

kterí věří ve jméno Syna Božího. Pro **každé** Boží dítě je toto charakteristické: Věří ve jméno Syna Božího.

Obrat „věřit v“ jsme měli už ve verši 10a a čtenáři budiž doporučeno, aby se ještě jednou podíval, co tam bylo řečeno pod „textovou zvláštností → věřit v“. A pokud jde o výraz „jméno“, tu se kromě tohoto místa vyskytuje ještě v kapitole 3,23. „Jméno“ vyjadřuje zjevení, vyjadřuje to, co nějaká osoba je a o sobě dává vědět. Věřit ve jméno Syna Božího tedy znamená věřit v to, co Pán Ježíš je a co je zjeveno o NĚm, Božím Synu, v Novém zákoně. Může být nějaký vznešenější předmět, ke kterému se naše víra obrací a u kterého nalézá odpočinek, než je jméno Syna Božího?

Ještě jednou krátce shrneme tento důležitý verš. Vztahuje se na úmysl celého Dopisu a shrnuje ho. Zároveň ale představuje také přechod k více praktickým myšlenkám. Jan píše Božím dětem. Jakoby říká: „Nepíši vám, abych vás přivedl k vlastnictví požehnání věčného života, jako kdybyste je neměli, nýbrž abych vám připomněl, že je máte. Máte tím být vyzbrojeni proti falešným učitelům, když přijdou a budou zpochybňovat vaše výsady.“

Jen Bůh ví, jak mnoho chvějících se srdcí znejistěných „moudrými“ lidmi s „novým světlem“, se v průběhu staletí upnulo k tomuto slovu Písma a nalezlo v něm pokoj a bezpečnost pro čas i pro věčnost.

*„Toto jsem vám psal,
abyste věděli,
že máte věčný život,
kteří věříte ve jméno Syna Božího.“*

Smělost v modlitbě

Je udivující už to, jak po hlubokých sděleních o věčném životě apoštol Jan přichází v závěru svého Dopisu k ryze praktickým závěrům pro denní život Božích dětí. Jako první se zmiňuje o **důvěře** k Bohu, která se sluší pro ty, kteří byli přivedeni do tak požehnaných vztahů k Otci a Jeho Synu. Tak po věčném životě přichází nyní do zorného pole důvěra v Boha – důvěra, která nalézá své přiměřené vyjádření v modlitbě. Neboť vlastnictví života zahrnuje smělost v modlitbě k Bohu.

„A toto je ta důvěra, kterou k němu máme, že, když něco prosíme podle jeho vůle, slyší nás.“ (1. J. 5,14)

„Důvěra“ (řecké slovo znamená také „smělost, odvaha“) popisuje pozitivní mravní postoj duše k Bohu. Už třikrát o tom bylo v našem Dopisu mluveno, vždy z jiného pohledu.

V kapitole 2,28 šlo o smělost apoštolů vzhledem ke dni zjevení Krista. Když věřící chodí v pravdě, apoštolé, kteří jim ji zvěstovali, budou mít smělost a nebudou před soudnou stolicí Krista zahanbeni.

Jinak tomu je v kapitole 3,21. Zde se smělost vztahovala na obecnství Božích dětí s Bohem. Za předpokladu, že si nic nemuseli ve svém srdci vyčítat a tak si dokázali ostříhat dobré svědomí, tu byli volni k tomu, aby měli obecnství s Bohem a přednášeli Mu své prosby.

Jako další se v kapitole 4,17 mluvilo o smělosti věřících, a sice o smělosti v den soudu. Je úmyslem Boží lásky, abychom vzhledem k tomuto dni byli svobodni od všeho strachu. Máme a smíme mít smělost nejen v ten den samý, nýbrž i dnes, když na něj myslíme.

Po čtvrté a naposledy se se „smělostí“ setkáváme v našem verši v 5. kapitole. Zde popisuje **důvěru** nebo **smělost** vykoupených v modlitbě k jejich Bohu. To byl přece i předmět v kapitole 3,21. Apoštol na to zjevně navazuje ještě jednou, aby o tom dal další naučení. Tak například při modlitbě za bratra mohly být případy, kde bylo na místě **nemodlit** se (verše 16 a 17).

Avšak jakoby preambule (úvod) pro následující připomíná adresátům svého dopisu hlubokou důvěru, velkolepou smělost, kterou měli oni a kterou „k Němu“ máme my všichni. Že tato formulace znamená „tváří v tvář s Bohem“, když k Němu jdeme v modlitbě, jsme viděli už v kapitole 3,21.

S touto smělostí je to něco mocného! Když na jedné straně myslíme na velikost a vznešenost Toho, ke kterému mluvíme, a na druhé straně na svou nepatrnost, pak možná nad tím jen ještě více žasneme. Abraham pociťoval něco z této rozpornosti, z tohoto nepoměru, a přece přešel směle k Bohu a řekl: „*Aj, nyní chtěl bych mluvit k Pánu svému, ačkoli jsem prach a popel.*“ (1. M. 18,27)

Prosit podle Jeho vůle

Na co se vztahuje nyní naše důvěra, kterou k Němu máme? „... že, *když něco prosíme podle jeho vůle, slyší nás.*“ To je požehnaná **skutečnost**, jako je také skutečností, že jako Boží děti nikdy „tváří v tvář s Ním“ nepřijdeme a nebudeme prosit o něco, co je přímo proti Jeho zjevené vůli. Z něčeho takového Boží slovo nevychází. Pisateli v této souvislosti teprve v nedávné době bylo nápadné, že Pán Ježíš, když mluví o rozmanitých zaslíbeních modlitby, často neváže na jejich splnění žádné podmínky. Je předpokládán zdravý duchovní stav.

Nyní ale **je** jmenována jedna podmínka: Modlitba musí být **podle Jeho vůle**. Neboť apoštol má úmysl mluvit o případech, kdy to **není** Boží vůle, abychom se za někoho modlili.

Pokud se jedná o jmenovaný předpoklad, tu je výstižně doplněn tím, co jsme viděli ve spojení s kapitolou 3,22. Jestliže má nějaká modlitba být v souhlasu s Boží vůlí, musí být v souhlasu s duchem Jeho Slova. To je to první.

Na druhé straně může být má modlitba naprosto v souladu se Svätým Písmem, ale **já** nežiji podle Boží vůle. Pak má modlitba nedojde vyslyšení. Neboť stojí psáno: „*Bych byl patřil k nepravosti srdcem svým, nebyl by vyslyšel Pán. Ale vyslyšel Bůh, a pozoroval hlasu modlitby mé.*“ (Žalm 66,18.19) A ten, který se narodil jako slepý, právem namítá farizeům: „*Víme pak, že Bůh hříšníků neslyší, ale kdo by ctitel Boží byl, a vůli jeho činil, toho slyší.*“ (Jan 9,31)

Pán shrnuje obě stránky slovy: „*Zůstanete-li ve mně, a slova má zůstanou-li ve vás, což byste chtěli, prostě, a stane se vám.*“ (Jan 15,7)

Za takových okolností se Boží vůle stává také naší vůlí. Jeho život je v nás a my můžeme šťastně prosit podle Jeho vůle. To je pro křesťana normální. Náš slabý duchovní stav nám ovšem často zkresluje pohled na to, co je z Božího pohledu normální.

Bůh „slyší“

Je to nezměrná výsada vědět, že Bůh jako milující Otec stále a rád slyší volání Svých dětí a dává jim odpověď, když to je podle Jeho vůle. Boží dítě to ani jinak nebude chtít, nebude toužit po něčem, co je proti Božím myšlenkám. V jedné naší písni zpíváme: „*Já smím si hojně vzítí, neb dobré jen mi dáš.*“

Pokud se týká našich zjevně **nevyslyšených** modliteb, tu vděčně uznáme, že nebyly podle Jeho vůle. Neboť to není nic jiného než fanatismus a domýšlivost, kdybychom si měli myslet, že si na Bohu něco vytrucujeme, že Jej můžeme přinutit udělat určité věci. Bůh **nemusí** vůbec nic činit. Chtějme to pokorně vždy mít před očima.

Ale On nás rád obdarovává. V každé době k nám sklání Své ucho jako výraz Své bezmezné lásky. Jeho zalíbení v nás a Jeho zájem o to, co Mu chceme říci, neumdlévají. A On má vždy „ordinační dobu“. To, že Bůh **Svým** způsobem a ve **Svůj** čas odpovídá na naše modlitby, nás zaměstnávalo už ve spojení s kapitolou 3,22. Následující událost nám to může ještě jasněji ukázat.

Jeden křesťan byl jako jediný při ztroskotání lodi vyvržen na malý, neobydlený ostrov. Jen s velkou námahou dal dohromady nějaký materiál, aby si na ochranu před rovníkovými bouřemi vystavěl s bídou jakousi chatu. Den za dnem čekal a modlil se k Bohu, aby mu poslal loď pro jeho záchranu. Pokaždé, když nějaká loď jela kolem, běžel k pobřeží malého ostrůvku a kouskem svého oděvu dával signál a mával. Ale nikdo ho nepozoroval. Když jednoho dne vařil skromné jídlo, viděl nějakou loď v menší vzdálenosti než jindy. Rychle běžel opět k pobřeží a snažně prosil Boha, aby ho tentokrát viděli a přijeli ho zachránit. Horlivě mával, a přece – loď plula kolem, až byla vidět už jen jako malý bod v dáli. Když se vydal na cestu zpět ke své ubohé chatě, s hrůzou zpozoroval, že shořela. Nechal tam horký popel a vítr ho rozdmýchal do plamenů. Vše shořelo. Muž stál nevěřicně před kouřícími zbytky a nevěděl, kde si bude moci obstarat dostatek materiálu na novou chatu. Ke svému údivu náhle viděl, že se loď vrátila a mířila přímo k ostrovu. Když se přiblížila k pobřeží, vysadili malý člun a krátce nato ho vzali na palubu. Ptal se: „Viděli jste můj signál?“ – „Váš signál!“ odpověděli. „Ano, viděli jsme váš kouř, a tak jsme přijeli, abychom vás zachránili.“ – Bůh odpověděl na modlitbu, ale ne takovým způsobem, jak to bylo očekáváno. Až jednou přijdeme domů do nebe, i my poznáme, že Bůh mnoho z modliteb, o nichž jsme si mysleli, že je nevyslyšel, přece vyslyšel Svým vlastním obdivuhodným způsobem. –

V dalším verši, o kterém budeme uvažovat, se dvakrát mluví o vnitřním, vědomém vědění (řecky *oída*). Protože se naposledy vyskytlo ve verši 13, odkazujeme čtenáře tam. Tam šlo o vědění o tom, že máme věčný život, zde o to, že nás Bůh slyší.

„A jestliže víme, že nás slyší, o cokoli prosíme, tu víme, že máme prosby, které jsme si od něho vyprošovali.“ (1. J. 5,15)

Ono „jestliže“ je – gramaticky viděno – „jestliže“ splněné podmínky, to znamená, že se vychází z toho, že podmínka jmenovaná ve 14. verši, je splněna, že tedy se modlíme podle Jeho vůle. Z toho vyplývají dva následky. Víme,

- že nás slyší, o cokoli prosíme,
- že máme prosby, které jsme si od něho vyprošovali.

Ujištění v první části věty je nám srozumitelné. Nepotřebuje žádné další vysvětlení než to, že to byl obsah 14. verše.

Avšak jak máme rozumět druhé části věty? Má tím být řečeno, že Bůh nám daruje **ty** prosby, za které jsme **se předtím modlili**? Asi sotva. Přirozeně, že něco takového existuje, a je správné si například před modlitebným shromážděním od Boha vyprosit prosby, které Mu při této příležitosti mají být předneseny. To nakonec není nic jiného, než když Boha prosíme o vedení Jeho duchem pro společnou modlitbu. A není to přiměřené, takto přicházet k Bohu, **dříve** než navštívíme shromáždění? Kéž bychom to jen více činili!

Avšak zde je řečeno něco většího. Když na základě věčného života a v našem spojení s Kristem máme k Bohu důvěru; když naše vůle je poddaná té Jeho, pak máme ujištění, že jsme **obdrželi naplněné** prosby, které jsme si od Něho vyprosili. Těšíme se z jistoty, že Bůh nám je **už dal**. To je velmi vzácné. Dva příklady, jeden ze Starého, jeden z Nového zákona, nám toto mohou znázornit a sloužit k našemu povzbuzení.

Anna, matka Samuelova, vylila svou duši před Pánem v Sílo kvůli mužskému potomku. Ačkoli mluvila z plnosti svého trápení a svého zranění, bylo její tiché mluvení s Pánem knězem Elím špatně pochopeno. Když ale Elí poznal svůj omyl a vůči ní jako přání pronesl: *„Bůh Izraelský dej tobě k prosbě tvé, zač jsi ho prosila!“* Tu šla žena svou cestou, *„a tvář její nebyla více smutná“*. (1. Sam. 1,12-18) Plná pokoje šla domů s vnitřní jistotou, že její prosba, kvůli které podnikla cestu k chrámu Páně, už byla vyslyšena.

Podobná důvěra nám září vstříc u apoštola Pavla. Musel už projít nevýslovným utrpením a věděl, že svůj běh brzy skončí. Směle hleděl blízké smrti do tváře. I když mnoho z působení odpůrce mohlo vypadat jako špatný vývoj, nestyděl se za evangelium, ani za Pána,

neboť věděl, KOMU uvěřil. A pak přichází ve Druhém dopisu Timoteovi tato dojemná věta. „*Jist jsem tím, že mocen jest toho, což jsem u něho složil, ostříhati až do onoho dne.*“ (2. Tim. 1,12) I když se zlí dělníci snažili kazit Boží dílo a jeho, ten zvláštní nástroj Pána odstranit – on všechno svěřil svému Pánu, všechnu svoji práci a námahu, všechny výsledky svého působení, ano, všechno své osobní štěstí. A byl přesvědčen o tom, že skrze moc Pána jednou nahoře, v Jeho den, opět všechno najde neporušené. A tak v sobě nesl hluboké vědomí, že jeho prosba k Pánu už našla vyslyšení.

Ano, Bůh **slyší**. Jistě už při přemýšlení o těchto dvou verších 14 a 15 sami přijdeme k závěru, že „*slyšet*“ zde musí mít význam „*vyslyšet*“. Ve skutečnosti není míněno jen vnější vnímání. Bůh **vyslýchá** prosby Svého lidu a přitom se vychází z toho, že jsou v souladu s Jeho vůlí. Je to nadmíru pozhledná výsada mít Boha za pozorného **posluchače** našich modliteb!

Modlitba za bratra

Až dosud jsme mluvili více o osobních záležitostech. Avšak nyní se okruh zájmu rozšiřuje, a je uvedena modlitba za našeho bratra v Pánu. V pravdě se smělost v modlitbě k Bohu nemá vztahovat jen na naše vlastní záležitosti, nýbrž i na věci našeho spolubratra.

„Jestliže někdo vidí svého bratra hřešit hříchem ne k smrti, tu bude prosit, a on mu dá život, těm, kteří nehřeší k smrti. Je hřích k smrti; ne za ten, říkám, aby se modlil. Každá nepravost je hřích; a je hřích, který není k smrti.“ (1. J. 5,16.17)

Bůh očekává od Svých dětí, že budou mít jedni o druhé laskavý zájem. To platí také pro zde zvláštní případ, že někdo vidí svého bratra hřešit: bude se za něho modlit. Protože ale tato modlitba podléhá omezení – pro ten případ totiž, že tu je „*hřích k smrti*“ –, tu bude dobře, když se nejprve obrátíme k otázce, co je míněno tímto zvláštním druhem hříchu.

Hřích k smrti

Když právě bylo mluveno o „zvláštním **druhu** hříchu“, tu tím nemá nikterak být řečeno, že tento pojem „hřích k smrti“ se vztahuje jen

na **jeden** zvláštní hřích. Zcela naopak! **Každý** hřích se **může** stát hříchem k smrti, ale ne každý hřích **je** hříchem k smrti. Před slovem „hřích“ tu v původním textu není člen: „hřích k smrti“, nikoli „**(ten)** hřích k smrti“. Tím je poukázáno na **charakter** hříchu.

Jsou to ty zvláštní jej obklopující okolnosti, které jej činí hříchem k smrti. Neboť toto místo nemá absolutně nic společného s věčnou smrtí. Je to tělesná, časná smrt, která stojí před okem pisatele. Nemluví o duši, nýbrž o smrti **těla** jako výrazu a následku božské kázně při Jeho lidu. Ve 2. kapitole našeho Dopisu se mluvilo o možnosti, že Boží dítě zhřeší a že pro tento vážný případ máme v Pánu Ježíši Přímluvce u Otce (1. verš). Ale nyní je ukázáno, že zvláštní okolnosti, ve kterých snad věřící hřeší, mohou hříchu propůjčit takový vyzývavý charakter, že Bůh v cestách Svě vlády se Svým lidem tuto osobu vezme smrtí pryč.

Pro takový hřích k smrti máme příklady ve Starém i v Novém zákoně. Mojžíš a Aron zhřešili k smrti, když v nevoli nad dětmi Izraele udeřili skálu, místo aby k ní mluvili, jak jim bylo přikázáno. A tak Pán k nim řekl: „*Že jste mi nevěřili, abyste posvětili mne před očima synů Izraelských, proto neuvedete shromáždění tohoto do země, kterou jsem jim dal.*“ (4. M. 20,12) Krátký čas nato zemřel Aron na hoře Hor (verše 22-29). Mojžíš prosil Boha, aby ho přece nechal přejít a vidět tu dobrou zemi. Ale Bůh ho nevyslyšel: „*Dosti máš, nemluv více o to se mnou.*“ (5. M. 3,25.26) Na vrcholku Nébo Mojžíš zemřel podle slova Hospodinova a byl Jím samým pohřben (kap. 32,48-52; 34,1-8). Mojžíš se dopustil hříchu k smrti.

Proč Bůh tak vážně jednal se Svým služebníkem Mojžíšem? Kdyby s námi jednal stejně v případě, že bychom se nechali od Jeho lidu „rozhněvat“ (Žalm 106,32), pak sotva by někdo z nás byl asi ještě na zemi. Mojžíšovou výsadou bylo, že mluvil s Bohem tváří v tvář. Ale u vod sváru v Meribah Boha „*neposvětil mezi syny Izraelskými*“. A u dělal ještě něco velmi vážného: Tím, že udeřil skálu **dvakrát**, pokazil vzácný předobraz smrti našeho Vykupitele a jedinečnost Jeho díla. Ano, čím je větší výsada jednotlivce, tím větší je jeho odpovědnost. Nechtějme na to zapomínat!

Že věčná blaženost věřících není takovým Božím jednáním v kázni dotčena, jasně ukazuje – když nehledíme na mnohá ujištění ve Svatém Písmu – právě Mojžíšův případ. Svěho času mu nebylo dovoleno, aby vešel do zaslíbené země. Směl ji vidět, ale svou nohou do ní ne-

vstoupil. Když se Pán Ježíš v novozákonní době zjevil na hoře proměnění ve slávě, zjeвили se s Ním také dva muži, Mojžíš a Eliáš, a rozmlouvali s Ním. Tu byl pak Mojžíš přece v zemi Kanán! Jaký vzácný příklad Boží svrchované milosti!

Když přijdeme k Novému zákonu, ke Skutkům apoštolů, tu shledáváme, že Duch Boží v počátečních dnech křesťanství působil ve velké moci. V oné době měli křesťané vše společné. Mezi nimi byli také Ananiáš a Zafira. Jejich oddanost ale byla pokrytecká, obelhávali Ducha Svatého. Výsledkem toho bylo, že nejprve muž, a brzy nato jeho žena padli k zemi a zemřeli (Sk. 5,1-11). Dopustili se hříchu k smrti. Je pozoruhodné, že Petr se za ně k Bohu nemodlil. Štěpán se modlil za své nepřátele, kteří jej kamenovali, ale Petr se za ty dva věřící nemodlil.

Mohli bychom se ptát: Kdyby Bůh s námi křesťany dnes ve dnech velké slabosti tak jednal, kolik z nás by asi bylo ještě naživu? Nepředstírali jsme snad i my už oddanost nebo svatost, kterou jsme vůbec neměli? A kdo by mohl tvrdit, že ještě nikdy lži neporušil pravdivost, která se sluší na věřícího (Ef. 4,25)? Pro Ananiáše a Zafiru, kteří se těmito hříchy provinili, tu nebylo napravení, přivedení zpět k místu důvěry na zemi. Tváří v tvář duchovní svježesti oněch dnů jasně urazili Boží svatost, a tak je vzal pryč.

Další vážný případ kázně nám ukazuje První dopis Korintským. Věřící tam jedli Večeři Páně s bezstarostností a uvolněností, snížili ji na úroveň hodů lásky a ukazovali sociální rozdíly. Apoštol je za to skutečně nemohl chválit. Spíše jim dává vědět, že si nevhodným chováním jedli a pili sami soud. A připojuje k tomu: „*Proto mezi vámi jsou mnozí mdlí a nemocní, a spí mnozí.*“ (1. Kor. 11,30) Všimněme si **tří kroků** kázně, která stupeň od stupně nabývala na tíži.: **slabý** – **nemocný** – **zesnulý**! Slabost – nemoc – smrt byly kázeň od Pána, časné soudy pro bloudící svaté. Ale je připojeno: „*Abychom se světem nebyli odsouzeni.*“ (verš 32) – další potvrzení toho, že věřící v Pána Ježíše „*nepřijdou na soud*“ (Jan 5,24).

Smutný příklad Korintských podtrhuje, že o žádném zvláštním hříchu nemůžeme říci, že to je **(ten)** hřích k smrti. Co ale říci musíme, je, že existuje hřích k smrti. Bůh dává Svému lidu příležitost za příležitostí, aby se obrátili. Jestliže ale člověk úmyslně jde po svévolné cestě dále a odmítá poslušnost Jeho Slovu, pak se může stát, že Bůh jakoby řekne: „Dítě, vezmu tě nyní domů. Už ti nesvěřím místo svědectví na zemi.“

Uzdravení pro bratra

„Každá nespravedlnost je hřích.“ To znamená: Každé odklonění se od dokonalé Boží vůle je hřích. Každé jednání, které není v souhlasu s našim vztahem, je hříšné. Ale okolnosti, které hřích doprovázejí, nejsou vždy stejně vážného druhu. Tak jsou hříchy, které nejsou k smrti. V takovém případě mělo být za bratra prošeno. Předpokládá se, že modlíci se bratr má světlo o charakteru hříchu v daném případě. Není pochyb o tom, že v praxi bychom měli být velmi opatrnými s vlastním úsudkem o bratru a jeho hříchu. Přesto je třeba mít v tomto bodě před Bohem jasno, jinak bychom zde dané směrnice pro modlitbu nemohli být poslušni. Byla i zpráva o případu, kdy bratr, který učinil hřích k smrti, sám od sebe prosil bratry, aby se za něho nemodlili. On sám měl o charakteru svého hříchu naprosto jasno, druhým ale asi toto jasno ještě chybělo.

V našem místě jde jen o modlitbu za bratra, který **zhřešil** a následkem toho **onemocněl**. To je přesně případ z Jakuba 5,15.16. Mnoho nemocí je jistě následkem Boží kázně kvůli spáchaným hříchům. Avšak ne každá kázeň je pro skutečnou chybu. Vidíme to v Jobovi 33,17.18, kde je v 17. verši jmenován účel kázně: *„Pak jim oznamuje jejich konání a jejich přestoupení, že se chovali vzpurně.“* (přel.)

Boží milost uschopnila nás křesťany stát se pro našeho hřešícího bratra „*poslaným*“, „*jedním z tisíce*“ (Job 33,23), jenž svou přimluvou způsobí napravení. Avšak takový, jestliže chce konat tuto službu „*vykladače*“, musí být blízko Bohu. Je to vskutku velká výsada prosit za bratra nejen, když chodí po cestách Pána, nýbrž právě také, když **hřeší**. Jak zřídka to je činěno! Místo abychom o tom mluvili k lidem, měli bychom jít k Bohu!

„Tak bude prosit...“ Tento tvar budoucího času nevyjadřuje ani výzvu, ani neoznačuje něco, k čemu pravděpodobně dojde. Spíše v tom tkví myšlenka, že prosící je v souladu s Boží vůlí. Že ten bratr bude prosit, je tedy viděno jako samozřejmý závěr, přičemž i ukázaný a žádaný výsledek je považován za jistý.

„A on mu dá život.“ Že „On“ se může vztahovat jen na **Boha**, je mimo pochybnost. Jen On může dát život. Bůh je Dárce a modlitba víry nemocného uzdraví (Jakuba 5,15). Proto jsme napomínání, abychom se modlili za takové případy, které jsou zmíněny v první části 16. verše, aby život bloudícího zůstal ušetřen. Bůh naplní pak žádost vzhledem k takovému, „*kterí nehřeší k smrti*“.

Napomenutím k modlitbě za bratra, který hřeší, končí předposlední oddíl tohoto Dopisu. Důvěra, smělost v obecenství s Bohem jsou vůdčí linie v této pozoruhodné praktické části Dopisu.

Summa summarum

1. J. 5,18-21

„Summa summarum“ je latinsky a znamená „všechno ve všem“ (doslova: suma sum). To se jeví jako nejlepší nadpis pro poslední oddíl Prvního Janova dopisu. Skutečně představují verše 18 až 21 tak stručný a obdivuhodný souhrn celého Dopisu, jakoby jádro toho, co bylo řečeno, jakoby průřez vším.

Když apoštol vede svůj Dopis k zakončení, připomíná některé věci, které předtím napsal, a činí určité závěry. Přitom ve třech po sobě jdoucích verších opakuje nám už známý obrat „(My) víme“ a opět používá slovo pro vědomé vnitřní vědění (řecky: *oída*). Toto vnitřní poznání, které může dát jen Duch Svatý, je, jako vždy v tomto Dopisu, v protikladu k údajnému vědění těch, kteří rozsívají pochybnosti a vedou pryč od Krista. Boží děti však v sobě nesou hluboké vědomí, že všechny poklady božské moudrosti a poznání lze nalézt jen v Něm.

Tak jsou na závěr Dopisu „summa summarum“ učiněna **tři pozoruhodná zjištění**, která jsou vždy uvedena tímto „Víme“. Ano, „my víme“ o těchto skutečnostech a nikdo nás nemůže v našem duchu v tom otrást.

Nová přirozenost – její podstata

„Víme, že každý, kdo se z Boha narodil /doslova: každý z Boha narozený/, nehřeší; nýbrž ten z Boha narozený střeží sebe samého a ten zlý se ho nedotýká.“ (1. J. 5,18)

První „Víme“ se zaměstnává tím, co je typické pro život, který jsme obdrželi od Boha: Nová přirozenost **nehřeší**. Zde se nejedná už o konkrétní hříchy, jak se mezi Božími dětmi vyskytují (verše 16 a 17). Veršem 18 se apoštol spíše vrací k **abstraktnímu způsobu pohledu**:

Ten z Boha narozený nehřeší, když na něho hledíme podle jeho vlastní přirozenosti. Jako v kapitole 3,9, tak i zde není „*hřešením*“ míněno dopuštění se nějakého hříchu, nýbrž označuje průběžný proces, ustavičné hřešení. Takový běh je ale s novým narozením nebo s novou přirozeností naprosto neslučitelný.

Že ten, kdo se z Boha narodil, **nehřeší**, je, jak bylo poznamenáno, abstraktní výpověď. Pisatel přitom ani na okamžik nezapomíná na to, že věřící má dvě přirozenosti, a proto může také upadnout do hříchu (kap. 1,8; 2,1; 5,16). Ale zde myslí jen na to, co se narodilo z Boha. A pak je to ta obšťastňující pravda: Nový život nemůže hřešit.

„... *nýbrž ten z Boha narozený **střeží sebe samého***.“ Ani zde se to nevztahuje na žádné aktuální dění, nýbrž je poukázáno na všeobecně platnou pravdu. Věřící bude jednat zásadně podle své přirozenosti, nové přirozenosti: Střeží sebe samého. Prakticky se může od toho odchýlit a nebýt bdělý. Avšak to je jiná otázka. Zde je viděn jen v nové přirozenosti, jak ta je postavena proti hříchu. Tento abstraktní způsob vyjadřování představuje pravdu tak, jak zásadně je. V tom spočívá velké požehnání.

„... **a ten zlý se ho nedotýká**.“ – „*Ten zlý*“ je označení, které apoštol Jan používá pro ďábla (kap. 2,13.14; 3,12; 5,19). V kapitole 3,8 jej jmenuje také přímo tak: ďábel. Nuže, ďábel je bezmocný v přítomnosti Božího dítěte, které střeží sebe sama. Může přijít, aby – tak jako u Pána – hledal svody vstup do duše. Ale nebude mít úspěch, jsme-li bdělí. Neboť nový život je dokonalý, božský život a nemůže být od toho zlého dotčen. Když se na to díváme tímto způsobem, je věřící bezpečný před tím zlým. Ďábel se ho nemůže ani dotknout nebo zneklidnit, ani ho nemůže oddělit od dobrého Pastýře ovcí, který řekl: „*Já život věčný dávám jim, a nezahynou na věky, aniž jich kdo vytrhne z ruky mé*.“ (Jan 10,28)

Díváme-li se na věci **z praktické stránky**, tu víme, že na naší straně je nepozornost a hřích, které tomu zlému umožňují, aby se nás přece určitým způsobem dotkl a zranil naše svědomí. Proto potřebujeme, jak to vyjadřuje jiný apoštol „*celou Boží zbroj*“, abychom mohli obstát proti lstem ďábla (Ef. 6,11). To jistě **není** způsob pohledu našeho Dopisu. Ale je z něho přece jasné, že se musíme učit používat abstraktně představenou pravdu na život. Když věřící skutečně střeží sebe samého a žije s Bohem a se Synem v souhlasu s novou přirozeností, pak se ho ten zlý nemůže dotknout a zranit ho.

Nová přirozenost – její původ

„Víme, že / my/ jsme z Boha a celý svět leží ve zlém.“

(1. J. 5,19)

Druhé „Víme“ se vztahuje na **zdroj** našeho duchovního bytí. Ti z Boha narození vědí, že nová přirozenost má svůj **původ** v Bohu. Oni jsou „z Boha“, „z Boha narození“. To jsou konstatování nejvyšší důležitosti, jak ještě uvidíme.

„Z Boha“ se vrací ke kapitole 4,4: „Vy **z Boha** jste, děti.“ Myšlenka je dále vedena v kapitole 5,18: „... každý, kdo se **z Boha narodil**.“ Je to popis toho, že celý náš duchovní život má svůj původ v Bohu. Jak se život vyvěrající z Boha projevuje, Jan právě vyličil ve verši 18. Jan vůbec shrnuje v tomto 18. verši to, co řekl o nové přirozenosti a jejím působení ve svém Dopisu.

Jestliže jsme dnes Božími dětmi, tu za to vdčíme Bohu, Jeho moci a lásce. Jsme „z Boha“. Ale skutečnost, že jsme Boží děti, je nejen důvod k radosti těch, kteří vlastní tuto výsadu. Jak dovětek jasně ukazuje, je postaven také silný **protiklad** ke všemu, co nejsme „my“.

„... a celý svět leží ve zlém.“ To je protiklad: na jedné straně „my“ a na druhé „celý svět“. A v čem spočívá rozdíl? My jsme **z Boha narozeni** – celý svět **leží ve zlém**. Jsou to ostré, nepřeklenutelné kontrasty!

Stejně jako víme, že jsme z Boha narozeni, tak víme také, že celý svět leží ve zlém, v ďáblu. Zde máme opět spojení s veršem 18. Zatím co my věřící jsme mimo moc Satana a nemůžeme být od Krista oddělení, stojí zbytek lidstva – „celý svět“ – pod mocí ďábla. Jako kníže světa (Jan 12,31; 14,30; 16,11) ho má úplně pod svou kontrolou, ač svět je o tom nevědomý. „Leží“ ve zlém. To vyjadřuje pasivitu, ve které není ani učiněn pokus proti tomu zlému bojovat. To by bylo také zbytečné, neboť ďábel má celek kompletně ve své moci.

Tak nám tento krátký verš ještě jednou ukazuje ty **dvě rodiny**, o nichž byla v tomto Dopisu už dříve řeč, nejjasněji v kapitole 3,10. V našem místě je ale také v tomto směru dosaženo vrcholu: Co nejsme „my“, je „svět“. Lidé tohoto světa to budou pociťovat jako domýšlivost, když poměrně malá skupina křesťanů o sobě tvrdí, že jsou Božími dětmi, zatím co celé množství ostatních lidí má ležet ve zlém. Ale to je to, co říká Bůh, a „my víme“, že to je pravda.

Ještě jedna praktická poznámka! Když mezi Kristem a ďáblem leží tak ostré rozhraní, nemělo by to mít obdobu v oddělení věřících od světa? V Božích očích je toto rozdělení zásadní a nepřeklenutelné. Tím, že jsme „z Boha“, nás Bůh přivedl do postavení, křesťanského postavení, které skutečně všechno ostatní vylučuje. Není potom hluboce zahanbující, když si zahráváme se světem a smazáváme Bohem vytyčené hranice? Je to ale také nebezpečné. Neboť se v tom případě pohybujeme na teritoriu zlého a dáváme mu příležitost, aby nás svedl k hříchu.

Nová přirozenost – její předmět

„Víme ale, že Syn Boží přišel a dal nám porozumění, abychom poznali toho Pravého; a jsme v tom Pravém, v jeho Synu Ježíši Kristu. Tento je ten pravý Bůh a věčný život.“ (1. J. 5,20)

Třetí, zakončující „Víme“ nás vede k absolutnímu vyvrcholení Dopisu – k Božímu Synu samému jako k předmětu víry a středu pro naše srdce. Zároveň představuje základ pro vztahy k Bohu zmíněné ve verších 18 a 19, z nichž se věřící těší.

Poznat toho Pravého

„Víme ale, že Syn Boží přišel.“ Vznešená pravda, že Boží Syn přišel na tento svět, nás v tomto Dopisu zaměstnávala vícekrát. Byl „poslán“. Byl „zjeven“, ale také „přišel“. Všechny tři výpovědi, tak jsme to viděli, mluví nejen o divu toho, že se stal člověkem, nýbrž také o Jeho věčné existenci **před** stvořením a **před** vším časem. Známe Krista jako už přišlého, vlastníme Ho už jako předmět pro svá srdce. To je stejně tak mocné jako nová přirozenost a její božský původ. Zatím co Židé ještě čekají na někoho jiného, my víme, že Boží Syn **přišel**.

Avšak dbejme na cíl Jeho příchodu, jak je zde představen! Přišel jako pravý člověk nejen proto, aby nám Svou smírcí smrtí daroval věčný život, nýbrž aby nám dal **porozumění, abychom poznali toho Pravého**.

Obdivuhodný úmysl Pána! Vskutku jen On je v stavu být dokonalým obrazem neviditelného Boha v tomto světě tmy. Poznat toho Pravého

neznamená nic menšího, než poznat **Boha**. A slovem „poznat“ (řecky: ginósko) je položen důraz spíše na získání poznání než na jeho vlastnictví. Poněvadž slovo „poznávat“ je v přítomném čase, je poznávání toho Pravého představené jako nepřetržitý proces. Je pozoruhodné, že v modlitbě Pána v Janu 17 je vyjádřena přesně stejná myšlenka v přesně stejné konstrukci: „*Toto je ale věčný život, aby poznali tebe, toho jediného pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (verš 3)

V řečtině je pro „pravdivý“ a „pravý“ vždy totéž slovo (*alethinós*). Bůh je ten pravý, vždy pravdivý Bůh. Tak jako v kapitole 2,8 u slov „*pravé světlo*“, je „*pravé*“ postaveno v protikladu k tomu, co je zfalšované, nepravé, nepravdivé. Bůh je nejen zdrojem pravdy, nýbrž je také ten jediný pravý Bůh. Jaká je to nezměřitelná výsada, že Ho můžeme znát a těšit se z Něho, rostoucí mírou se Ho vírou chápat! Schopnost porozumění tomu nám dal Syn už dnes. Bez tohoto porozumění by nám Boží zjevení v Kristu nebylo k žádnému užitku, ať už je jakkoli dokonalé. Po všem, co jsme v tomto Dopisu už viděli, očekáváme, že toto porozumění jde spolu s vlastnictvím věčného života, ne jinak. Výše citovaná slova z modlitby Pána to potvrzují.

Být v tom pravém

Moci poznat Boha, toho Pravého, není ještě celá plnost požehnání. Dalším slovem „a“ k tomu apoštol připojuje ještě jednu podstatnou součást: „... *a jsme v tom Pravém, v jeho Synu Ježíši Kristu.*“ (kap. 5,20) I ve verších 18 a 19 slovem „a“ vždy připojil oddělené zjištění. Zde se nyní dovidáme, že „*jme v tom Pravém*“.

To nevyjadřuje úmysl, nýbrž existující skutečnost. V tomto Dopisu jsme už měli víckrát před sebou pravdu, že v Bohu **zůstáváme** (přebýváme). Zde je vyjádřena formou, že v tom Pravém **jsme**. Jako účastníci Boží přirozenosti jsme v Něm, jsme uschopněni se z Něho radovat. Přibývajícím poznáním Toho, jenž je pravý, je možné jen proto, že jsme v Něm. Vztah zahrnuje poznání.

„... *a jsme v tom Pravém, v jeho Synu Ježíši Kristu.*“ Pozoruhodné rozšíření myšlenky! To, že jsme v tom Pravém, je vysvětleno tím, že jsme v Jeho Synu Ježíši Kristu. To znamená: Naše jistota, že jsme v tom jedině pravém Bohu, spočívá v tom, že jsme v Jeho Synu. O tom Pán mluvil před Svou smrtí. „*V ten den vy poznáte, že já jsem*

v Otcí svém, a vy ve mně, a já ve vás.“ (Jan 14,20) „Ten den“ je dnešní doba.

V našem místě máme ostatně ještě jeden příklad toho, jak Jan často nepozorovaně přechází od Boha ke Kristu. Jako by si nedával práci s vysvětlováním, koho míní slovy „On“ nebo „Jemu“. Zvláště jasně to bylo vidět v kapitole 3,2. Právě o nás mluvil jako o Božích dětech, a bezprostředně nato říká, že budeme **Jemu** podobni. „Jemu“ – to je Kristus. Proč tak mluví? Protože Syn je stejně tak Bůh jako Otec. Být v tom Pravdivém totiž také znamená být v Jeho Synu Ježíši Kristu.

Syn – živá božská Osoba

Avšak On není jen nějaká idea, nýbrž živá božská Osoba. Proto je dodáno: *„Tento je ten pravý Bůh a věčný život.“* Jaké je to vznešené svědectví o božství našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista! A jaké postavení jsme v Něm získali! Chvilku se u toho zastavíme a uvidíme, jak je naše štěstí spojeno s Bohem samým a s Jeho Synem Ježíšem Kristem.

Když jde o otázku **povahy**, tu je to Bůh, **ze** kterého a **ve** kterém jsme. Pokud se ale týká **Osoby**, která vše uskutečnila a v níž jediné můžeme **poznávat** Boha a **být** v Bohu, tu je to Jeho Syn Ježíš Kristus. V Něm, v tom zemřelém a vzkříšeném Člověku, jsme vše získali. Tak putuje pohled od Boha, toho **Pravého**, k Jeho Synu, který se stal člověkem. Avšak také tento Syn je – v protikladu ke všem falešným bohům – ten **pravý Bůh**.

On je také **věčný život**. Kristus je jak ztělesnění tak i zdroj života, který vyvěrá z Boha a byl dán věřícím. V Něm vlastníme věčný život. Kdo má Syna, má život, tak jsme to viděli ve 12. verši. To ale je **věčné vlastnictví** – mít Syna a v Něm věčný život. Kdo by mohl změřit hranice toho, co se zde rozvíjí před našima očima?

Apoštol Jan na začátku konstatoval, že Bůh je **světlo** (kap. 1,5). Později pak k tomu připojil: *„Bůh je láska.“* (kap. 4,8.16) To jsou oba podstatné charaktery Boha. Zde ale k tomu přichází třetí, takže bychom mohli říci: Bůh je (ve výsledku) také **život**. To ale popisuje celý obsah Prvního Janova dopisu: Bůh jako **světlo – láska – život**. A tím vším je pro nás, Svůj lid, ve Svém Synu Ježíši Kristu.

Tak vzhlížíme s velebením k tomu jedinému pravému Bohu, spatřujeme Ho v Jeho Synu Ježíši Kristu, kterého k nám poslal. A v té míře, jak se radujeme v Jeho milovaném Synu, zakoušíme praktickým způsobem, co je věčný život. „*Toto jest pak věčný život, aby **poznali** tebe samého pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (Jan 17,3)

Tím se kruh uzavírá a my se obsahově dostáváme zpět k začátku Dopisu. Neboť „*mít **obecenství** s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem*“ (kap. 1,3) předpokládá **známost** Osob Božství, ano **pozůstává** v ní. Dnes je tato známost ještě kusá – jednou bude, milovaní, dokonalá k věčnému oslavení Otce a Syna a k naší nikdy nekončící radosti.

Neočekávané varování

Po všem tom vznešeném, co před nás bylo postaveno, nás může překvapovat, že apoštol svůj Dopis končí krátkým, ale velmi vážným varováním. Avšak Duch Svatý to považuje za potřebné, aby nám je ještě dal na cestu.

„*Děti, varujte se model!*“ (1. J. 5,21)

Pisatel se ještě jednou obrací milým oslovením „Děti“ (řecky *teknía*) na **všechny** členy Boží rodiny. Ať jsme už déle na křesťanské cestě, nebo jsme uvěřili teprve nedávno; ať jsme už ve zkušenosti vyvrálí, nebo stojíme ještě na začátku – jsme osloveni **všichni**.

Slovesný tvar u „*varujte se*“ nese zásadní, zde silně shrnující charakter. Napomenutí platí pro celou dobu, během níž jsou Boží děti na zemi. Máme ho dbát ustavičně a v každém okamžiku vážně.

Co je míněno „*modlami*“? Když si připomeneme úmysl Dopisu – totiž abychom se těšili z praktického obecenství s Otcem a se Synem – tu je zřejmé, že Jan nemluví o pohanských modlách. Nikoli, nebezpečí vycházejí ze světa, který leží ve zlém. Před ním musíme být na stráž. Tato nebezpečí cílí na naše srdce. Všechno, co se vsunuje mezi Krista a naše srdce; všechno, co odtahuje naše náklonnosti od Pána Ježíše a přitahuje je na sebe – to je modla. Modlou může být věc nebo osoba. Ve skutečnosti se **všechno** může stát modlou: naše povolání, naše koníčky, náš majetek, ba i naše děti, abychom jmenovali jen některé příklady.

Musíme dávat pozor na svá srdce. Dovolujeme jim, aby byla zaměstnána něčím více než Kristem? Boží Syn musí mít v našich náklonostech první místo. Jak bychom mohli jinak prožívat a zjevovat věčný život, o kterém jsme v tomto Dopisu tak mnoho slyšeli? Jak jinak bychom mohli být šťastni, než když Spasitel má to ovládající místo v našem srdci a životě?

Viděli jsme o Ježíši Kristu, že On je ten pravý Bůh. Pak ale je každý předmět, který Mu bere velebení, modla. To, že v tomto smyslu k tomu patří i zlá, falešná učení, která nás odtahují od Pána Ježíše, není nepodstatný bod. V tomto Dopisu jsme byli stále znovu varováni – přímo nebo nepřímě – před antikristovským duchem. Proto má toto napomenutí v závěru Dopisu tak široký význam. A my nyní, tak lze doufat, také lépe porozumíme, **proč** nám je dáno. Kéž nás Pán v síle Ducha Svatého ochrání před všemi modlami!

Tak končí tento velkolepý První Janův Dopis. Začal bez pozdravu, a tak také končí. Není už jen to tichým, dojemným poukazem na to, že jen **jedno** jméno je hodné být jmenováno – jméno našeho Pána Ježíše Krista? V Ném se Bůh plně zjevil. A také není jiné jméno pod nebem, které je dáno lidem, ve kterém musíme být spaseni.

Bohu jedinému buď čest a Jeho Synu Ježíši Kristu, našemu Pánu a Spasiteli, dnes i v den věčnosti!

Soli Deo Gloria